

Domoljub

v Ljubljani, 15. decembra 1937

Leto 50 · Štev. 50

Nadškoſ dr. Anton Bauer

Dne 7. decembra 1937 ob 4 popoldne je umrl v Zagrebu zagrebški nadškoſ in hrvatski metropolit 82 letni dr. Anton Bauer. Zadnje čase je pokojnik bolehal, vendar je njegova smrt prišla nepričakovano.

Veliki pokojnik se je rodil v Breznici v avstrijsko-hrvatskem Burgenlandu kot otrok družine, ki je štela 15 otrok. Semenišče je dovršil v Zagrebu, na Dunaju pa je napravil doktorat. Od leta 1887 do 1911 je bil profesor na zagrebškem vseučilišču. Leta 1911 je bil imenovan za pomočnika zagrebškega nadškoſa, a leta 1914, po smrti nadškoſa Posilovića, je dr. Bauer postal zagrebški nadškoſ in metropolit Hrvatske in Slavonije.

Z nadškoſom dr. Bauerjem lega v grob zvest in neomahljiv borce za pravice božjega kraljestva na tem svetu. Hrvatom pa je bil zgled iskrenega rodoljuba, ki je vse svoje sile in tudi denarna sredstva posvetil napredku njihove znanosti in umetnosti. Pod njegovim vodstvom se je jugoslovanski katoliški epiſkopat in z njim ves katolicizem predstavil jugoslovanskemu svetu v tisti veliki luči, ki povsod vzbudi spoštovanje, v kakih posebnih razmerah pa tudi strupeno nasprotovanje. Borbeno je bilo njegovo življenje in značajno, zato se od njegovega trupla ves resnično kulturni jugoslovanski svet poslavila s spoštovanjem. Nadškoſa dr. Bauerja so pokopali zelo slovensko pretekli ponedeljek. Uvrstimo ga med tiste velike može, ki so vredni stolnega spomina, in molimo za mir njegove duše!

Truplo velikega pokojnika so v ponedeljek, dne 13. decembra pokopali z velikimi slovenskostmi v zagrebški katedrali. Pogreba se je udeležil zastopnik kralja Petra, vsi jugoslovenski škoſje, spremljani od drugih cerkvenih do-

† Nadškoſ dr. Ante Bauer.

stojanstvenikov, širje ministri, zastopstva vojaših, civilnih in samoupravnih uradov, nepregledna vrsta organizacij z nad 200 zastavami in ogromna množica hrvaškega ljudstva, ki se je hotelo še enkrat pokloniti svojemu nadpastirju. Pogrebne svečanosti so trajale od devetih dopoldne do pol ena popoldne. Slovence so zastopali pri pogrebu škoſa dr. g. Rožman in dr. Tomažič, ljubljanski župan dr. Adlešič in kanonika dr. Kimovec in dr. Zerjav.

Kakšne in koliko strank?

Ponovno smo bili že povedali, da ni več strank v narodu še nobena nesreča, ker je to le pojav demokratičnega političnega življenja, zato tisti, ki j. vskajo nad »narodovo neslogokratiko in malo političnega življenja ne razumejo. Ta »narodna nesloga« je celo potrebna, kajti naša politična zgodovina nas uči, da smo bili tedaj najbolj na tleh, ko smo bili »složni«. Stvar ljudstva samega in njegove politične zrelosti je, koliko strank si osnuje in prav nikogar

drugega, kajti nihče na svetu nima pravice v tem pogledu ljudstvu kaj komandirati. Zato smatramo ukrep diktature, ki je razpustila leta 1929 vse politične stranke, za nasilstvo in prav tako nepravičen je sedaj veljavni zakon, ki ljudstvu predpisuje, kdaj in kako in kakšne politične stranke si sme ustavljati. Ta zakon bi moral čim prej izginiti in dovoljena bi morala biti ljudstvu v tem pogledu svoboda. Državna oblast bi smela prepovedati le take

stranke, ki so nevarne današnjemu družabnemu redu in osnovnim načelom kulture in ki hočejo ustoličiti svojo diktaturo z nasiljem. To bi bili praktično pri nas samo fašistična in komunistična stranka. Ti dve zlasti še iz razloga, ker vemo, da sta povsod, čim sta prisli do oblasti, takoj s skrajno surovostjo zadusili vse najosnovnejše pravice ljudstva in posameznikov ter uveli nasično komando peščice posameznikov. Edino take stranke, ki res resno ogrožajo ljudstvo in njegove osnovne pravice, so v škodo celokupnosti, zato bi jih morala državna oblast prepovedati.

Vse druge stranke bi morale biti pa dovoljene, kajti stvar ljudstva samega je, kakšne stranke si izbirš. Politična stranka je — kakor smo že poudarili — skupina ljudi, ki imajo enake ali vsaj zelo slične nazore glede vodstva javnih zadev, zato mi nima nihče pravice predpisovati kako morata ali kako ne smem misliti o davkih, o šolstvu, o zunanjji politiki itd. itd.

Samo ob sebi je pa umevno, da prevelika strankarska razdrobljenost ljudstvu nikoli ni v korist, kajti stranke z enim, dvemi poslanci ali pa celo brez njih, ne morejo dosegati nobenih uspehov in samo drobe narodno silo in slabe njegovo udarno in notranjo moč. Angleži so velik narod, lahko bi dejali, da obvladujejo danes skoraj pol sveta, pa izhajajo s tremi strankami, to je, konservativno, liberalno in delavsko. Tudi mi Slovenci smo imeli pred vojno samo tri stranke: SLS, liberalce in socialisti in šele po vojni si je vsak pustolovec domisiljal, da je poklican za voditelja poslene politične stranke. Toda to je stvar ljudstva samega in njegove politične zrelosti, da ne drobi v svojo škodo svojih sil, temveč jih osredotoči le na par strank, dočim se oblast v to nima viškati, kajti oblast bi morala biti le izvrševalc volje ljudstva, ne pa njegov žandar.

Velika politična nezrelost se kaže v tem, če hočemo ustanoviti za vsako drobnarijo posebno politično stranko. Kar nas loči, to so le temeljna vprašanja, načelni splošni pogledi na vodstvo javnih zadev. Ali smo za resnično demokracijo ali nismo, to je temeljno vprašanje in glede tega bodo eni trdili, da so brezpogojni demokratje, drugi se pa očitno sicer ne bodo upali zanikovati demokracije, temveč bodo slepomisili z raznimi frazami, da za popolno demokracijo »ljudstvo še ni čisto zrelo«, da razne okoliščine zaenkrat »se ne dovoljujejo uvesti popolne demokracije« itd., tretji so pa sploh načelni nasprotniki demokracije, kajkor n. pr. komunisti in fašisti. Izamo torej v tem pogledu načelno le tri smeri in skupina. Zakaj bi se torej tista skupina, ki je za demokracijo, še drobila na tri, štiri stranke, kajti podrobno, kako naj se demokracija v posmehnostih uveljavlji, to se lahko pomeni tista stranka, ki je zanjo, sama med seboj in ni tre-

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Štiri pomembne kulturne ustanove imamo Slovenci: vseučilišče, Narodno gledališče, Narodno galerijo in Narodni muzej v Ljubljani. Tem Mirin ustanovam pa se je v soboto dopoldne pridružila peta, v vrsti slovenskih ustanov najpomembnejša, h kateri je naš narod strmel že več stoletij in zato izpratil popolno kulturno zrelost: Slovenci smo dobili po prizadevanju naših najoddilčnejših kulturnih delavcev, vseučiliških profesorjev kot vrhunc našega narodnega ustvarjanja in prizadevanja in kot izpirčevalo za samostojnost našega duha, naše misli in naše besede Akademije znanosti in umetnosti.

V soboto, 11. decembra dopoldne, na obletnično Cankarjevo smrti, ob 11 se je postal zbor zastopnikov naše znanosti in umetnosti v Narodnem domu na Aleksandrovici, čestiti k ustanovitvi Akademije znanosti in umetnosti. Zboru je predstavljalo vseh sedem prvih pravnih članov, kakor to določajo pravila, in sicer za prvi razred Štirje vseučiliški profesorji: Aleš Ušenčnik, Rajko Nahtigal, Pran Kičir in Miško Kes, sa ostale tri razrede pa po en član organizator: vseč pri. Gregor Krek ter Bihard Zapuščič in pesnik Oton Zupančič. Do izvolitve predsednika Akademije znanosti in umetnosti ostane kot starecni predsednik g. Aleš Ušenčnik.

Pošlane so bile vdanostne besednice Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji-materi, Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu: pozdravne besede gg kraljevima namestnikoma K. Slankoviču in t. Peroviču, kraljevimi vlasti, posebej še ministru prosvete, predsednikoma senata in narodne skupščine, slovenskim senatorjem in poslancem, bratski pozdravi pa so bili postani beigrajski in zagrebški akademiji znanosti. Po zboru je posebna delegacija šla k g. banu dr. Natlačenu.

Akademija znanosti in umetnosti ima štiri razrede, ki obsegajo znanosti in umetnosti v temelju reda, prvi modrostevje, jezikoslovje, filologijo in sgodovino; drugi pravne, družabne in gospodarske vede; tretji razred pa računsko, matematično, tehnično, prirodoslovno in zdravniško znanost; četrти razred je umetniški (leposlovje, glasba, slikarstvo, likovna umetnost, stavbarstvo). Člani akademije so redni (največ jih more biti 30), ali dopisni (največ 60), ali pa častni. Za izvolitev je potrebna najstotinja znanstvena ali umetniška presoja, ki mora izkazati samostojnost ustvarjanja.

GOSPODARJI! GOSPODINJE!

MANUFAKTURNA TRGOVINA

Janko Češnik

LJUBLJANA - LINGARJEVA UL.

Vam nudi vsakovrstno običajno blago po najnižjih cenah. Velika izbera blaga za nevestine opreme!

Najnovejše svilene rute in serpi!

Delo akademije se objavlja v posebnih izdanjih, kjer so sorodne storce združene pod skupnim in enotnim naslovom. Akademiji načeljuje predsednik, ki ga nadomestuje glavni tajnik, oba sta izvoljena za tri leta, posamezne razrede pa vodijo razredni tajniki, ki jih volijo vsako leto. Ti funkcionirajo skupaj v sklopu predsedstva akademije. Ob zaključku vsakega poslovnega leta se vrši svečan javen zbor akademije s poročilom o delovanju akademije v preteklem letu, s sprejemom novih članov in s predavanjem o novih aktualnih znanstvenih in umetniških problemih.

Ze skrajaj pred desetimi leti je vsa naša javnos poždravila gibanje za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo. Narodna galerija, za katero je bilo treba mnogo poštovalevnega dela in dobi sredstev, že dalj čas dostojno in in često kaže, kaj so naši umetniški tvorci lepega ustvarili. Akademija znanosti in umetnosti boče združili v osrednjo organizacijo s trdnim delovnim načrtom posamezna, že dosedaj delujoča strogo znanstvena prizadevanja in da se more lotiti velikih znanstvenih nalog, ki jih more samo s kolektivnim delom prideti in zvršiti. Njena prva skrb bo, da častno reprezentira našo znanost in umetnost tudi v mednarodni tekmi.

Skromno in tiso je bila ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, najvišje priznanje naše kulturne zrelosti, sad žigajo in živahnega prizadevanja poštovalnih duševnih delavcev in znanstvenikov. Želimo, naj Akademija znanosti in umetnosti dela, kivi in uspeva za praviti in boljše življenje našega naroda.

Ne bomo pa pozabili, da je bila ustanovitev Akademije omogočena tedaj, ko so naš narod v središču države zastopal njegovi voditelji in zavgovorniki, katerim bo danes kdo hotel odrekati ljubezen do slovenstva in vero vanj.

“Zobobol...

se lahko olajša z nekajko tabetami Veramona. Veramon, ki je zasnovan na znanstvenih predpisih, prežene boleznine, a je obenem popolnoma neškodljiv.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.

Oglas reg. pod 81. 67 od 28. 1. 1932.

ZAHTEVATE POVSOD »DOMOLJUBA!«

Strašno divjanje živinske kuge

Iz Severne Afrike je na Francosko zašla živinska kuga, ki se je potem razširila tudi po Nemčiji, Švici, Belgiji ter ogroža tudi druge države. Z večim ali manjšim uspehom zatirajo slinavko na Nemškem, čeprav je ta kužna bolezen tudi takoj napravila velikanško škodo. Dne 6. decembra je izšlo nemško uradno poročilo, kako se je kuga na gobcilih in parkljih razširila po nemški državi. Na podlagi tega uradnega poročila je bilo dne 1. decembra v vsej Nemčiji okuženih 12.128 hlevov v 1375 nemških občinah. — Od zadnjega uradnega poročila, ki je izšlo dne 15. novembra, je kuga zašla v 7771 živinskih hlevov več in je bila od tedaj pa do 1. decembra na novo

prizadetih 721 občin. Prav hudo so prizadeti kraji ob Severnem morju, še bolj je ta bolezna prijela zahodno Nemčijo okoli Düsseldorfa, najhuje pa tiste nemške kraje, ki so bližu francoske meje ob Loreni in Alzaciji. Medtem ko so drugod bolezen skoraj zatrli, ali vsaj ustavili, se pa kuga v teh krajih širi, dasi je nemška oblast izdala kar krute odredbe za pobijanje te kužne bolezni.

Silno pa divja kuga v francoski Alzaciji in Loreni. Te kraje je zajela bolezen tako hudo zaradi tega, ker so semkaj pošiljali za vojaško posadko meso iz pariških klanavic. Meso pa je bilo okuženo, saj je prišlo od govedi, ki je prišla iz okužene Afrike. Najhuje je prizadeta Spodnja Alzacija, kjer je več akor ena četrtina živine že zbolela. Manj je prizadeta Lorena, kjer je bolne manj kakor ena četrtina živine. Hudo je tudi to, da se je bolezen lotila še prahičev in ovac. V Spodnji Alzaciji je od 15. novembra do 1. decembra poginilo 1211 glav obolele govedi. Skoda je že večja zaradi tega, ker kmetje ne dobivajo sedaj ne mesa ne mleka in nimajo več delavne živine. Vojaška oblast je hotela kmetom posoditi konje, a se je bolezen druge vrste pokazala tudi pri konjih, tako da so kmetje res budo udarjeni. Kuga se širi tudi proti Srednji Evropi. Ni izključeno, da pride tudi v našo deželo. Zato opozarjam živinorejce, naj bodo previdni, da tudi v naši deželi ne nastane skoda, kakor je drugod.

Kmetje Izrael je koledar Kmečke zveze, vse stanovske organizacije. Segajte po njem — znak je vaše stanovske pripadnosti!

ba, da bi se zato že cepila na tri, štiri posebne stranke.

Nedavno smo zapisali, da morajo vezati pristaš posameznih strank le vrhovna načela, glede katerih ne more in ne sme biti sploh nobenega oklevanja in razpravljanja, glede podrobnosti je pa lahko v eni in isti stranki kolikor boče poseboj mnenj in nazorov. Čim bolj se v kaki stranki krejejo nazori, tem več življenja je v njej, tem bolj zdrava je in tem trdnejša. Stvar politične vzgoje ljudstva pa je, da zaradi tega, ker sem glede kakih podrobnosti drugačnega mnenja nego predsednik naše krajevne politične organizacije, še ne bom stranke zapustil in izdal s tem svojega — vrhovnega načela. Enako pa ravna tudi predsednik organizacije skrajno nedemokratično, če bo moža, ki bo zastopal glede kakih vprašanj svoje mnenje, a v okviru vrhovnih načel, pro-

glašai že za »trovarja«, »odpadnika«, »hujščaka« itd.

Politične stranke so torej zadeva, ki se tiče ljudstva samega in nikogar drugega. Samo v korist ljudstva je, da ne drobi svojih sil v preveč političnih strank, temveč da se vse, kar je istega mnenja glede vrhovnih načel pri vodstvu javnih zadev, združi v enotne in trdne politične stranke. Vrhovna načela so namreč tisto, kar stranke veže in drži, so pa samo načela. Preden si pa končno naša načela podrobnejše ogledamo, bo pa menda dobro, če si ogledamo te, kako je pri nas do izoblikovanja teh načel sploh prišlo, kajti mnogo laže in bolje bomo potem razumevali tudi načela sama.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Ohranite vašo vero! Na potu v Rim so kardinala Pelegrinetti pozdravili na ljubljanskem kolodvoru zastopniki svetnih in duhovnih oblasti z škofom dr. Rožmanom in banom dr. Nathačenom na čelu. G. kardinal se je nato v čisti in lepi srbohrvaščini zahvalil za sprejem in pozdrave. Obujal je kratko spomine, kako se je med svetovno vojno seznanil kot dušni pastir s prvimi slovenskimi begunci v Italiji. Bilo je to pred 22 leti. Vzljubil je že takrat Slovence kot globokoveren narod. Spominjal se je nato raznih veličastnih prireditev v Ljubljani, ki jih je osebno prisostvoval. Dostikrat je imel priliko spoznavati, kako je slovenski narod globokoveren. Svoj govor je g. kardinal končal: »Oranite to vašo vero! Živeli vasil Z Bogom!«

d Praznik Brezmadežne 8. decembra je katoliška mladina s cerkvenimi slovesnostmi in akademijami prisrčno praznovala po vsej Sloveniji. Zlasti Marijanske kongregacije so svoj godovni dan praznovale nad vse slovesno. Po nekod so se tem proslevam pridružila tudi Prosvetna društva, drugod pa so fantovski in dekliški odseki obhajali praznik s samostojnimi cerkvenimi slovesnostmi s skupnim sv. obhajilom in popoldanskimi akademijami. Lepe marijanske akademije v veliki dvorani hotela »Unione« v Ljubljani sta se poleg drugih odličnih osebnosti udeležila tudi ljubljanski vladar dr. Rožman in skopljanski škof dr. Gnidovec.

d Preveliko merico jemljejo. V zadnjem času se sliši vedno pogosteje pritožbe o nepoštenem postopanju nekaterih mlinarjev, ki kmetu in delavcu čez mero odtegnejo moko. Mnogokrat dosegla to odtegljaj do 50%. Mislimo pač, da dotični mlinarji po zakonu nimajo pravice toliko odtegovati. Potreben bi bilo, da posežejo vmes oblasti s strogim nadzorstvom, ker se mora napraviti takšnemu izkorisťanju konec.

d Ne more biti drugače brez božjega strahu. Dne 9. decembra je bil na Bregu pri Ločah 18 letni Rudolf Oprešnik s kuhinjskim nožem zabodel posestnikovo hčerko Marijo Pšeničnik nato pa še sebe. Točen vzrok tega žalostnega dogodka, kakor tudi okolnosti, ki so do njega privedle, bo ugotovila sodna komisija oziroma preiskava. Domneva se pa, da je vzrok dejanja, ker je Pšeničnikova odklanjala Oprešnikovo ljubezen.

d Štiri in pol milijona dinarjev so zbrali za pomožno akcijo za reveže v 6 letih Mariborčani. Koliko Ljubljana?

d Zanimivo operacijo na srcu je izvršil teden zagrebški bolniški primarij dr. Koporc. V bolnišnicu so prepeljali kmetico Barico Balog iz okolice Stenjevca, ki je manjo strejal njen zaljubljenec ter ji obstrelil srce. Strel je predel desni srčni prekat — od tam pa šel skozi levi prekat proti prsom. Barico so domači takoj prepeljali v bolnišnico, kjer je primarij dr. Koporc izvršil na njej nevarno operacijo. Operacija na srcu se je posrečila ter se je stanje bolnice takoj po operaciji vidno izboljšalo. Zdravniki pravijo, da bo dekle skoraj gotovo ostalo pri življenju.

d Vsak teden eden uide tam ali tam. Iz zapora okrožnega sodišča v Kragujevcu je spet pobegnil znani razbojnik Milivoj Ignatijevič Koreja, ki je bil nedavno obsojen na smrt. Ko so se njegovi branilci pritožili na višje sodišče, je moral razbojnik čakati vjeti na dokončno razsodbo. Da bi ne pobegnil, so mu nataknili na noge težke verige, obenem pa vsadili v okno izredno debele pregrade. Preteklo noč pa je Koreja prepilil okove na rokah in pregrade na oknu in pobegnil. Kako je Koreja prišel do pile ni znano. Okoliškega prebivalstva se je polastil strah, ker je razbojnik znan po svoji brezprimerni okrutnosti in krivočestnosti.

d Konkurenca, ki ne obeta nič prida. V Gorjancih so se pojavili širokokladi Bosanci, ki na svojih kljusestih tovorijo drva v dolino. Kar dvajset konj so prignali. Prej so ta posel vrtili naši domači drvarji. Ni nam znano, ali

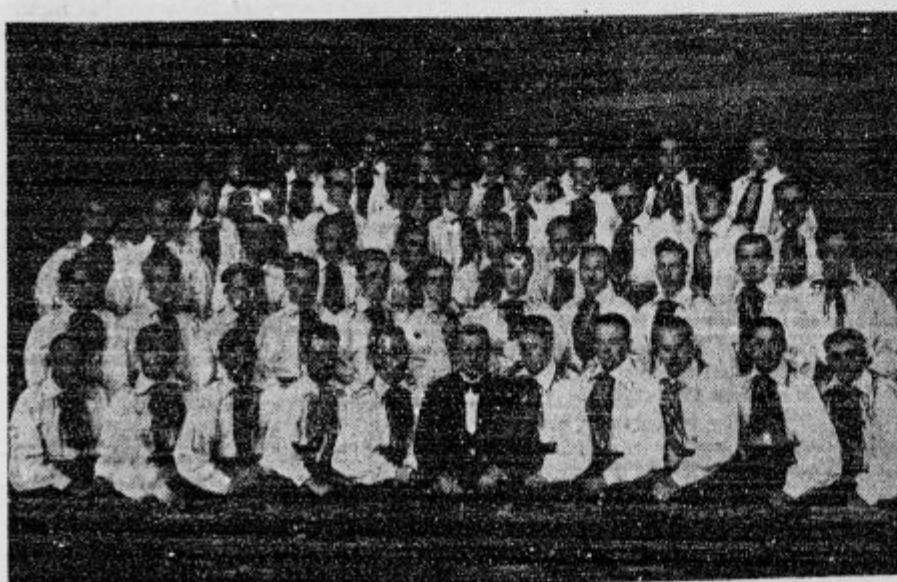
se našim ljudem res več ne izplača to delo, saj je znano, da le s težavo že zaslužijo kje kak dinar, ali so pa bili morda odrinjeni od tega dela.

d Za razširjenje bolnišnice na Studencu pri Ljubljani. Banska uprava se tudi zanima za obsežen prostor ob umobolnici na Studencu. Ta prostor bi banska uprava radi uporabila za razširjenje že itak pretesnega zavoda. Dogovori za nakup pa nikakor ne morejo napredovati, ker so fužinski lastniki trdovratni. Banska uprava bi bila pripravljena za dočišči svet plačati okoli tri milijone dinarjev.

d Pri zaprtju ali pa pri močnjab v prebavi vzemite zjutraj na teče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Nova železniška proga. Ono nedeljo so slovesno dprli novozgrajeno železniško progo Varaždin-Koprivnica. Slovesnostim je prisostvoval prometni minister dr. Mehmed Spaho in njegov pomočnik inž. Matko Schneller s predstojniki zagrebške direkcije. S tem dnem smo začeli voziti številni vlaki. Spočetka bodo vlaki vozili s povprečno hitrostjo 40 km na uro, nekaj dni kasneje pa brzeli že s 70 km.

d Dve glavni. Nova Glavna zadružna zveza, ki so jo bile 3. decembra ustanovile nekaterje zadružne zveze, ki doslej niso bile članice Glavne zadružne zveze, je izvolila za svojega predsednika notranjega ministra dr. Antona Korošca, za podpredsednika pa socialnega ministra Dragišo Cvetkovića. Zanimivo je bilo, da so predlagali in izvolili za predsednika vprav dr. Korošca, čeprav je on predsednik Zadružne zveze iz Ljubljane, ki pa ni sedežoval pri ustanavljanju te nove zadružne zveze. Da se je rodila že nova Glavna zadružna zveza, pa tiči razlog v tem, da novi zadružni zakon predpisuje za vse zadružne organizacije skupno Glavno zadružno zvezo. Člani stare GZZ so se postavili na stališče, da naj se podaljša življenje GZZ le s to spremembo, da se pravila stare GZZ spremene v toliko, kolikor to zahteva novi zadružni zakon. Opozicionalci pa so si tolmačili Zadružni zakon tako, da je treba Glavno zadružno zvezo povsem nanovo ustanoviti. Iz tega svojega tolmačenja zakona se je 3. decembra rodila nova Glavna zadružna zveza, ki si je postavila na celo istotako

Akademski pevski zbor v Ljubljani je brez dvoma najboljši slovenski pevski zbor. Ta ponedeljek je z velikim uspehom zopet nastopal v Ljubljani.

VINA

Za težko delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
Centralni vinograd v Ljubljani

Mestna hranilnica v Radovljici

zvišuje z novim letom 1938 obrestno mero za 1% in se uvršča med zavode, ki nudijo najvišje obrestovanje pri

popolni varnosti vlog.

Za vse vloge jamči namreč Mestna občina Radovljica z vso svojo davčno močjo in hranilnicu z vsem svojim nepremičnim premoženjem.

S 1. januarjem 1938 oproža vse vloge, ki so bile 1. decembra 1937 vredne do 1000 din. Te vloge so vsak čas v celoti izplačljive, odnosno se smatrajo kot nove vloge.

Za vse ostale vloge se je hranilnica poslužila § 11. hran. pravil in so odpovedali roki razvidni v hranilničnih poslovnih prostorih.

Hranilnični odbor želi povečati likvidnost zavoda. Ker pa je zahteva v kvar vlagateljem, zato prosi odbor vse lastnike večjih vlog, da se gotovo zglaše z vložnimi knjižicami najkasneje do dne 20. januarja 1938 v hranilnici v svrbo dogovora glede izplačil.

Nove vloge so vsak čas izplačljive, za kar jamči občina Radovljica in Uprava hranilnice po svojih članih osebno, zato

vlagajte

vaš denar v Mestno hranilnico v Radovljici, kjer je varuh in vam denar, gotove obresti.

dr. Korošca. Stvar pa se je v mnogočem razčistila, ko sta notranji minister dr. Korošec in socialni minister Dragiša Cvetković poslala novoustanovljeni zvezni poslata pismo, v katerem odklenjata čast, ki so jima ju bili naklonili poborniki nove GZZ. Stanje moči je sledče: stara GZZ ima včlanjenih še 18 zadružnih zvez, ki imajo skupaj včlanjenih 7000 zadrg, dočim ima nova GZZ, pri kateri dr. Korošec in Dragiša Cvetković nista marala sprejeti odborniških mest, včlanjenih 14 zvez z 2600 včlanjenimi zadrgami.

d Hripa se širi v severni Dalmaciji. Samo v Šibeniku in okolici je v enem dnevu obolenih nad 300 oseb. Najbrže posledica velikih vremenskih sprememb.

d Še ena stoletna. V Gackem je umrla 102-letna Meldija Kurtović. Imela je 18 sinov in hčera in 123 vnukov in pravnukov.

d Vajenški dom delavske mladine so odprli na praznik Brezmadežne v Mariboru.

d Ne prenaglo. Ljudje ne pomnijo, da bi se kdaj davki izterjavali tako neizprosno, kot letos. Saj ljudje radi plačajo, kolikor morejo in tudi proti izterjavaju niso, toda letos so v mnogih krajih po prirodnih nezgodah preveč prizadeti, da bi mogli v redu izvršiti svoje obveznosti. Morda ne vse, gotovo pa velika večina. Prepotrebno je, da bi se tudi davčne oblasti prilagodile nekoliko dejanskim razmeram, pohitele v dobri letini, pa nekoliko potprele v slabli. Ljudje so posebno nejevoljni, ker jim letosne izterjevanje nakopuje posebno velike stroške. Davčne oblasti prosimo, da letos nekoliko potprijo, občine naj pa tudi kaj »od sebe dajo«.

d Hudi viharji divajo te dni nad Jadran-skim morjem. Parniški promet je zelo otežkočen, ker se morajo vse ladje boriti z viharji. Usoda velike motorne jadrnice »Rafael«, ki jo pogrešajo že več dni, je še vedno neznanata, vendar je splošno mnenje, da se je jadrnica in z njo tudi vseh 12 oseb, ki so bile na njej potopila. Oni petek zvečer je v pristanišču v Komizi na otoku Visu prispeval manjši italijanski parnik, ki bi imel s svojim tovorom odplijuti v Italijo. Na odprttem morju med otokoma Visom in Palagružo pa ga je presenetil silen vihar, vendar je poveljnik o pravem času dal parnik obreniti ter se je v zadnjem hipu zatekel v ko-

miško pristanišče. Mornarji z omenjenega italijanskega parnika so pravili pristaniškim oblastem v Komizi, da so prejšnji dan, ko so se sami borili z viharjem, opazili v bližini Palagruže neki grški parnik, ki je plul proti Italiji. Parnik se je z veliko težavo boril z viharjem, kateremu je slednji podlegel. Mornarji italijanskega parnika so videli, kako se je grški parnik potoplil, niso pa mogli ugotoviti njegovega imena. Ker so bili sami dovolj zapošleni z reševanjem svojega parnika, niso mogli potapljalci se grški ladji prisločiti na pomoč.

d Velika tativna. Proti večeru 12. decembra se je vrnila v svoje stanovanje v Mariboru trgovski zastopnik tirkve Berndorf g. Babšek in je bil nemalo presečen, ko je zagledal stanovanjska vrata odprta, v stanovanju pa vse razmetano. Tako je videl, da je imel nezaželen obisk. Storilca sta bila najbrže dva, ki sta prebrskala vse stanovanje ter odnesla raznih dragocenosti v skupni vrednosti okrog 50.000 dinarjev. Najbolj sta se lotila srebrnine, iskala sta seveda tudi gotovino, odnesla pa še nekaj oblike in perli. O vložni je bila takoj obveščena policija, ki je pričela drzna vložnica sledovati. Vlom je bil izvršen v eni izmed najprometnejših mariborskih ulic.

d Borba z divjimi pradičem. Tam okrog Mistrovice so zasedovali številni loveci divjega pradiča, vendar jim je pobegnil skozi vas Lačarak do Save, se zagnal vanjo in jo preplaval. Na nasproti strani pa je stal takrat lovec Burijan, ki je začel streličati na divjega pradiča. Razbesnen se je divji prasič vrgel na loveca in ga zgrabil za nogo. Lovec je imel toliko prisobnosti, da je divjega pradiča tolkel s puškinim kopitom po glavi, dokler ni odnahal. Divji

prasič je nato skočil v rečico Zasavico in plaval na drugi breg. Burijan pa je skočil v čoln in odveslal za njim. Iz neposredne bližine je spet streličal in prasiča zadel v oko. Kljub temu je zver preplavala reko in začela gaziti po močvirju. Tam je opekala, da so ga kmetje potem še živega potegnili in zaklali. Divji prasič je tehtal 120 kilogramov.

d Par Številk o prebivalstvu Jugoslavije. V vsej naši državi je bilo konec leta 1936 15 milijonov 173.608 prebivalcev. V teku enega leta je število prebivalstva naraslo za 223.000 oseb. Od leta 1921 pa do tani se je število jugoslovanskega prebivalstva povečalo za 3 milijone 188.697 duš. Po gostoti naseljenosti stoji na prvem mestu še vedno Vojvodina, takoj za njo pa pride Slovenija in za njo savska kneževina.

d Volja nadloga. Sezradani volkovi so začeli pritiskevati iz bosanskih gozdov in napadati vasi. Zlasti je mnogo strahu in skode pretrpela vasica Zegebovo blizu Sarajeva. Ljudje so začeli volkovom nastavljati pasti in stup. Samo en lovec je na ta način pokončal sedem volkov.

d Kako je z nakupom vojaškega vežbališča. Med državnim zakladom in lastnicama nekdajšnjega velikega vojaškega vežbališča pri D. M. v Polju ob Železniški progi je bila nedavno podpisana pogodba glede nakupa tega velikega zemljišča za vojaški erar. Kupnina je bila določena na 8.342.500 din. Drž. pravobranstvo, ki je vodilo zadnja pogajanja, je kupno pogodbo predložilo vojnemu odnosno finančnemu ministrstvu v odobritev. Vojno ministrstvo je pogodbo vrnilo nazaj državnemu pravobranilstvu z zahtevo, da izvede neke vst-

KULTURNI KOTICEK

Prosveštensko

Ze tretjih se ustavljam pri prosvetljencih. Spoznali smo delo o. Marka Pohlina, Japlja, Kumerdeja in Linharta. Pri vseh smo videli prizadevanje za slovenski jezik, za slovensko kulturno; vse njihovo delo je sponzor v misli, slovenski narod dvigniti kulturno, dati mu politično zavest in ga gospodarsko izobraziti. Sedaj si oglejmo največjega te dobe, Valentina Vodnika, ki je bil rojen v Šiški leta 1758. Po končanih študijah je postal frančiškan. Umrl je leta 1819 v Ljubljani. O. Marko Pohlin ga je navdušil za slovenski jezik in za pesništvo. V Pisanicah je izšla njegova pesem »Zadovoljni Kranjec«, ki je polna šegavosti in vedrega veselja. Ko je bil v Gorjeh za kaplana, se je tam seznanil s Zoisom, ki ga je pridobil za pisateljsko delo. Leta 1795 je predstavil Veliko praktiko, ki je izhajala do leta 1797. Praktika je bila kakor prava ljudska čitanke. Vsebovala je navodila za hujna opravila, kratkočasne zgodbe, uganke, zemljepisne članke, napisne za meseca, pouk o računstvu itd. Pozneje se je praktika spremenila v Malo praktiko. Leta 1797 je izdal prvi slovenski časopis: Lublanske novice, ki so izhajale do leta 1800. To jesen smo praznovali 140 letnico tega prvega slovenakega časopisa. Ta časopis je sam pisal in sam urejeval. Pomembni so članki o slovenski zgodovini in o slovenskem jeziku, najpomembnejši pa je članek: Povedanje od slovenskega jezika. Tu govorji o Slovanih, zlasti o Slovencih. V tem času je postal profesor na gimnaziji. Lotil se je dela za slovenski slovar, ker pa niso bile razmere ugodne, je delo ostalo v ro-

kopisu. Sestavil je tudi Kuharske bukve. Leta 1806 je izdal svoje pesmi: Pesmi za pokusino. Ko so prišli Franci k nam, je priredil petolskih knjig, med njimi slovensko slovnič v slovenskem jeziku. Bil je nad vse delaven.

Njegovo delo je bilo nesrečno, samo načrt posvečeno, samo za narod. Buditi narodno zavest, dvigati ga kulturno, učiti in opominjati, to je bilo njegovo življenje. Njegovo ime bo večno v zgodovini slovenskega naroda.

Tako smo si ogledali to dobo, ki jo imenujemo prosvetljensko. Zakaj jo imenujemo tako, smo omenili že, ko smo podali značilnosti te dobe. Ker smo ravno te dni dobili Akademijo znanosti in umetnosti, je treba poudariti, da smo imeli že v 17. stoletju Academiam operosorum, t. j. Akademijo delavnih mož. Ti možje-akademiki so zbirali vse, kar je pomembno za domačo rjeđovino, popisovali zemljepis in pisali o dvigu kulture našega naroda. Pisali pa so vse v nemčini in latinsčini. V 18. stoletju (leta 1781) se je nanovo ustanovila akademija delavnih mož. Ta družba mož pa si je postavila za nalogo, da dajo izobrazbo ljudstvu in mu vzbude narodno zavest. Te načrte pa si je postavil za delo baron Ziga Zois, ki je dajal nasvetne in vodil delo Kumerdeja, Linharta, Vodnika, Kopitarja. V isti dobi so imeli akademijo tudi v Gorici in sicer Academiam arcadia. Vsa ta prizadevanja za najvišjo ustanovo, ki naj pred svetom izpričajo našo kulturo, naše znanstveno delo, žarišče slovenske biti, ki naj izpove, da smo in da hočemo biti: kar smo, ta prizadevanja so rodila uspeh: V soboto dopoldne je bila ustanovljena Akademija znanosti in umetnosti. Veseli smo tega praznika in želja nas vseh je: Rasti in razvij se za slovenski narod!

binske spremembe glede točk pogodbe. Lastnici Mary Paumgarten in grofica Wenckheim na Dunaju sta pristali na te spremembe ter je bila nova pogodba odposljana nazaj v Belgrad. Stvar pristojnih ministrstev je sedaj, da pogodbo odobri. Vesti, da pogodba ni odobrena, so bile zaenkrat nekoliko prezgodnejše.

d Dalmatincem se sreča smehlja, zakaj njihovo vino gre letos dobro v promet. Skoro na vseh otokih so se zaloge izpraznile ter je bilo okrog 500 vagonov vina odpromljenega na naše domače jugoslovansko tržišče. V velikem povpraševanju pa je tudi razlog, da so cene vini poskočile. Za boljša vina se plačuje vsaka hektolitrska stopinja alkohola po 26 dinarjev. Dalmatinci na tistem upajo, da jim bodo kupovalci že do sponzorjev pobrali ves pridelek, kar se ni zgodilo že dolga leta.

d Delno pličilo starih dolgov bolnišnicam. Marsikatera bolnišnica je prišla v velike neprilike zaradi tega, ker država ali ni hotela ali pa ni mogla plačati tistih zneskov, ki so padli na njeni bremeni. Tako so dolgorvi državi od leta do leta rastli in se povečali do številnih milijonov. Sedaj je minister Dragiša Cvetkovič uredil zadevo tako, da je v sporazumu s finančnim ministrom vstavljal v proračun nekaj milijonov za popravilo teh dolgov. Za bolnišnice v Sloveniji je v proračunu vstavljenih osem milijonov dinarjev, za bolnišnice v savski banovini sedem, za primorsko banovino pet in za drinsko poldrug milijon.

d Nočno v Belgijo. Okrog 1000 naših rudarjev lahko dobi v Belgiji zaposlitev. Razpis je bil objavljen v naših rudnikih, vendar je bil prvi odziv zelo malenkosten. Tako se je na primer javilo iz okolice Zenice, ki je postal rudarsko središče Bosne in morda tudi naše države, komaj 63 brezposelnih rudarjev. Belgiji obetajo dobre meze (v razglasu pravijo, da je najmanjša dnevna meza 48 belgijskih frankov, neoznenjeni dobe tudi stanovanja, dočim prejmejo oženjeni še po 30 do 40 frankov stanarine). Kakšen je bil odziv v Sloveniji, pa ni znano.

d Stevilo zavarovanih delavcev. Meseca novembra je bilo v vsej državi zavarovanih 717 tisoč 674 delavcev, kakor stoji v letopisu Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Od teh zavarovancev je bilo 539.796 moških in 176.674 žensk. Napram oktobru je število zavarovanih delavcev padlo za majhno število, namreč za 4377. Če pa primerjamo šte-

Prizanesljivo in brez prask čisti
Vim tudi najobčutljivejše pred-
mete bleščeče kot zrcalo!

primernih prostorov za nastanitev toliko
števila ljudi. Sedaj bodo pripravili dve telo-
vadnici za moške in ženske.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Smola naših delavcev. Težave z razkuževanjem delavcev, ki so bili preteklo poletno dobo v Franciji in Nemčiji, so še vedno velike, dasi delajo sedaj v bolnišnici noč in dan. Vsake tri ure morajo v bolnišnici razkužiti opremo za 50 ljudi, kar pa je še vedno premalo. V težavah pa je mestna občina, ki nima

Zadružna šola v Ljubljani razširjena

Slovenci smo na svojo Zadružno šolo v resnici lahko ponosni, saj je bila ustanovljena kot prva šola te vrste v Evropi. Za štiridesetico svojega dela na izobraževanju kmečkih zadružnih delavcev more ta ustanova z letošnjim šolskim tečjem zaznamovati velik in lep napredok: pouk na njej se je razširil od sedanjega enega tečaja na dva tečaja.

Snov, ki jo je treba obdelati v tej šoli, je tako obširna, pa hkrati tako težka, da se je že dolgo čutila potreba po raztegnitvi pouka. Do sedaj je bil pouk vse preveč zgoščen, na hitro pridobljeno znanje brez ponavljanja in utrjevanja ni imelo trajne vrednosti. Zaradi tega je kmetijski oddelek banke uprave predložil g. banu in ministru za kmetijstvo predlog svojega zadružnega referenta, v katerem se predlaga razširitev pouka na dva tečaja. O. ban dr. M. Natlačen je pokazal polno razumevanje in ustavil kmetijskemu ministru utemeljen predlog, naj se pouk na Zadružni šoli v Ljubljani že v šol. letu 1937-38 razširi na dva tečaja. Pred nedavnim časom je g. minister za kmetijstvo predlog g. bana ugodno rešil z odredbo, da se pouk razširi na dva tečaja in isto-

časno zvišal tudi podpora za šolo. Tako je omogočeno — ker je tudi banovina predvidela nekaj več sredstev za pomoč pri vzdrževanju učencev, — da se bo poleg že tekočega prvega tečaja sredi januarja 1938 odprl tudi drugi tečaj, v katerega bodo mogli stopiti učenci, ki so v zadnjem času dovršili prvi tečaj na tej šoli. Letos bo pouk v II. tečaju trajal samo tri mesece (do velike noči), prihodnja leta pa je upati, da bo podpora kmel. ministristva in kr. banke uprave omogočila popolno pet mesecov trajajoči pouk v II. tečaju.

Učni načrt so zastopniki kmel. oddelka kr. banke uprave, Zadružne šole, Zadružne zveze in Zveze slovenskih zadruž, že ustavili za oba tečaja. V I. tečaju pridobljeno znanje se bo v II. tečaju temeljito ponovilo in se dopolnilo z nekaterimi predmeti, ki so za sedanje razmere posebno važni. V splošnem se bo pa dosedanja snov počasneje na obširnejše obravnavala. Veselimo se napredka Zadružne šole in želimo, da bi ta prekoristna ustanova v bodoče rodila še lepše uspehe za dvig našega kmetijskega zadružništva, ki mora postati gospodarska hrblevica našega naroda.

d Veličasten sprejem so priredili Belgrajčani v nedeljo 12. decembra 1937 francoskemu zunanjemu ministru Delbosu, ki je to pot uradno obiskal našo državo. Ogromna množica je manifestirala za jugoslovan-francosko prijateljstvo, ki si ga Jugoslavija iskreno želi, čeprav hoče ohraniti neodvisnost na vse strani.

d Posredovanja. Na posredovanje poslancev JRZ Karla Gajška je trgovinsko ministrstvo podelilo podporo 4000 din za tečaj za hišno obrt v Žrečah pri Konjicah. — Poštni minister je na posredovanje ministra Kreka odredil, da se na pošti Smartno v Slov. Goricah ponovno uvede vsakodnevna poštna služba.

d Sejejo in sejejo. Združena opozicija, prav za prav njeni voditelji, so imeli tudi zadnje dal-

Neredna stolica

upliva na vse organizem.
Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Og. reg. 1. br. 15064/18. JUN. 36

v Belgradu dve seji, katerih sta se udeležila tudi zastopnik dr. Mačka dr. Jure Šutej in Venceslav Vilder. Nato so sklicali ponovno sejo v stanovanju Miše Trifunovića, ki se je vrnil iz Knjaževca in prinesel s seboj predloge starega Ace Stanojevića. Zvečer sta dr. Šutej in Vilder odpotovala zopet nazaj v Zagreb, kjer bosta obvestila o uspehih sejanja dr. Mačka.

d Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtniki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive paciente rade jemijo »Franz-Josefov« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Og. reg. 8. br. 30474/36.

d Kdo je umoril poslanca. Iz Prijštine povedajo, da je Stanislav Veljanin v pijanosti povedal, da je morilec poslanca Bogdana Milinčića, ki je bil lani ubit iz zasede. Veljanin je tudi oblastem izjavil, da je v resnici on sam morilec umorjenega poslanca.

d Že drugič je obiskal namestnika patriarhovega. Pravosodni minister dr. Milan Simonović je ono soboto obiskal srbsko patriaršijo, odnosno vršilca dolžnosti patriarha zagrebaškega metropolita Dositeja. Pravosodni minister je ostal v Dositejem nad dve uri v prisrčnem razgovoru. To je že drugi obisk pravosodnega ministra pri zastopniku patriarha, od kar je stopil v vlogo.

d Celo nasprotniki priznavajo. Finančni odbor narodne skupščine je te dni pretresal državni proračun v načelu. Govorili so večino zastopnikov opozicije, ki so priznavali vladi in finančnemu ministru zgledno delo, vendar pa smatrajo, da povečani proračun ni stvaren. Sekula Zečević, član JNS, je hvalil delo ministra Letice in ga primerjal z delom pokojnega srbskega finančnega ministra dr. Pačuja.

d Tudi v Berlinu Ministrski predsednik dr. Stojadinović bo v drugi polovici januarja odpotoval v Berlin, da vrne svoječasni obisk nemškega zunanjega ministra von Neuratha in v bolgarsko Sofijo.

d Umestne pripombe poslanca dr. Kocela. Te dni je govoril na seji finančnega odbora v Belgradu tudi poslanec dr. Jure Koce. Najprej se je pomudil pri dejstvu, da je proračun za prihodnje proračunsko leto močno povečan ter

pravi, da se to povečanje naslanja prvenstveno na gospodarsko izboljšanje odnosno na konjunkturo, ki se je že v tekočem proračunu pokazala. Verjame ministru, ki je dejal, da povečanje proračuna ne bo padlo v nobenem primeru na davkoplaciwalce, odnosno da vlada ne bo zvišala prav nobenih dajatev. Dalje je predlagal, naj se izterjavante davkov izvaja po vsej državi enako strogo, obenem pa podrede pravilnemu obdavčevanju vsi tuji kapitali. Prav tako bi se dohodki države povečali, če bi se davek na poslovni promet izterjeval povsod tako strogo, kakor se recimo v Sloveniji. Na koncu svojega govorja se je dr. Koce bavil tudi z našim turizmom, o katerem je dejal, da je eden načinov naših narodnih dohodkov.

d Zibelka srbstva v taboru JRZ. Socialni minister Dragiša Cvetković je imel te dni shod v Smederevu. Tam je g. minister poudaril, da je v zadnjih dneh obšel skoraj vso Šumadijo in da je povsod ugotovil, da je Šumadija ostala zvesta svoji zgodovini v vseh državnih vprašanjih. G. minister je poudaril, da se svoboda lahko razume samo v narodni državi in da se samo v taki domovini more gojiti demokratični duh in krepliti gospodarsko življenje.

d V klub železničarjev JRZ se že več mesecov organizirajo ljubljanski železničarji. Ono nedeljo so imeli zelo dobro obiskani sestanek v beli dvorani hotela »Unione«, kamor je prispeval tudi mestni župan dr. Adlešić. Ta je ugotovil, da je mesto Ljubljana uradniško in namensko mesto, ki pa je po krivdi prejšnjih občinskih zastopov zadolženo za okoli 250 milijonov dinarjev, tako da pride sleherni prebivalci mesta Ljubljane že na svet z dolgom nad 2500 din. Sele stvarna in resna gospodarska politika sedanje občinske uprave, ki bo kmalu izpolnila avoji dve leti, je uredila zavozeno občinsko gospodarstvo. G. župan je navedel nekaj primerov, kako so bivši gospodarji Ljubljane zavozili gospodarstvo ljubljanske mestne občine. — Zeleničarji so si nazadnje izvolili poseben odbor z Janezom Goličem na čelu in odpolance za ustavnovni občni zbor kluba železničarjev JRZ za dravsko banovino, ki bo prihodnjo nedeljo.

NESREČE

d Zgorelo je gospodarsko poslopje posetnika M. Verbajsa v Mateni v ljubljanski okolici.

d Divjanje steklega psa. Nedavno je prišlo iz Črmošnjic v novomeškem okraju poročilo, da se klati po cesti proti Crnomlju stekel pes, ki se je v resnici pojavit dopoldne v Crnomlju. Napadal je ljudi, ki so po svojih opravkih hodili po mestu. Pes je skakal na ljudi in jih grizel po večini v roko. Ko je napadel neko dekle, je ni hotel izpustiti, dokler ga ni s silo

Francoski zunanjji minister Delbos je te dni obiskal Belgrad, kjer so ga slovensko sprejeli.

odstranil sopotnik. Ogrizel je tudi več pavov in šele proti polnoči je pobegnil proti Dragatušu. Oni dan na vse zgodaj se je zopet pojaval v Crnomlju, ogrizel zopet par oseb in jo odkuril proti Gradacu. V Gradacu so psa ubili. Zdravniško pomoč sta nudila prizadetim domačim zdravnika in poslala vse v Ljubljano oz. Celje v pregled. Okrajno načelstvo je odredilo strogi pasji zapor.

d V cestnem blatu se je zadušil. Nesrečna smrt je zadela 36 letnega občinskega revere Alojza Lorberja v Sv. Jurju v Slovenskih goricah. Ko je beračil po občini, ga je na cesti napadla božjast ter je padel tako, da se je z obrazom zaril v blato. Ker ni bilo nikogar, ki bi ga bil obrnil ter mu pomagal, se je v cestnem blatu zadušil.

d Ko so praznili vozičke. Ono soboto so delavci na Dobrni pri Dukiču praznili večje vozičke, napolnjene z zasipom. Pri tem se je en voziček prehitro poveznal nazaj in udaril dva pri tem zaposlena delavca ter jima posmolil desne noge, Hočevarju Karlu enkrat, Bičibu Janezu pa dvakrat. Reševalni avto je takoj prepeljal oba v bolnišnico.

d S plinom so se zastrupili. Na Teznom pri Mariboru je dobil nedavno upokojenec mestne občine Lampret v svojo hišico tri najemnike: 36 letnega Jožeta Kranjca iz Pristave, Marija Horvat in Albino Sturm iz Simnika pri Kočevju. Postavili so v spalnico lonec z začetnim ogljem, da bi jim bilo topleje. Iz sobe so se začuli ženski krikli. Orožništvo je udrlo v spalnico in našlo vse tri v nezavesti. Z umetnim dihanjem sta ženski prišli k sebi, pri moškem pa so bili vsi reševalni poskusi zmanj-

d V globino je strmoglavlil. Ono nedeljo popoldne se je igrala na dravski brvi skupina mladih fantov. Med njimi je bil tudi 19 letni brezposelnih Zorko Kravos, ki je za šalo skočil

Največje letališče za zrakoplove na svetu ima nemško glavno mesto Berlin.

na ogajo brvi, da bi po njej prišel na drugo stran. Pri tem pa je izgubil ravnotežje, omahnil ter strmolagivil v globino. Po nesreči je še padel na plitvino pod mostom, kjer si je na izdem producu izpahnil levo roko v zapestju ter precej močno razbil in ranil glavo. Kljub temu pa je sam preplayal deročo reko do brega ter se potem peš napotil na rešilno postajo, od koder so ga spravili v bolnišnico.

d Vlak je do smrti povozil v Rušah 39 letnega trgovskega pomočnika Zmagoslava Horferja iz Maribora.

d Jermen pri stroju ga je zgrabil. V Zabukovcih se je sančno ponesrečil 28 letni rudar Cilenšek Jakob iz Medajnice pri Grizah. Zgrabil ga je jermen pri stroju in m ustri prsnii koš. Nezavestnega so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je tudi že umrl.

d Raznas nezgode. Pri telovadbi je padel in si złomil roko dijak Tratnik Stanko iz Novih Jarš pri Ljubljani. — Voz se je prebrnjal na 66 letnega Skoka Franceta iz Rečice ob Savinji in mu złomil nogo. — S kolesa je padel 48 letni skladčnik Anton Plesko iz Ljubljane in si złomil klučnico. — Na poledenelih tleh je zdrsnila in si złomila roko in nogo Terezija Sinkovec v Mariboru.

d Proti trdi stolici in zlati žili, zdrženi z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenčka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastrelih slučajih ne odreže.

Ogl. reg. 8 br. 30.476/35.

Kaker juhi selli, tako je treba vsaki kavi dobiti dobro mero »Pravega Francka. Dodajte ga rajši malo več kakor pa premalo, zlasti če je pripravljate iz žitne kave. »Pravi Franck izpolni okus in sromo ter naredi kavo bolj tečno.

NOVI GROBOVI

d O, le klečite, le molite! V Škofiji Loka je umrla soproga davčnega zvančnika v p. Ana Suša. — V Mariboru je izdihnil hišni posestnik Matija Polič. — Pri Sv. Tomazu pri Ormožu so dali v grob Ano Blagovič roj. Filipič. — V Ribnici je odšla h Gospodu po večno plačilo učiteljica Ivana Rožman. — V Ponikvah so dali v grob posestnika in gostilničarja Florijana Germovška. — V Škocjanu je zapel mrtvaški zvon Apolonija Bergant roj. Grošelj. — V Celju je odšel po večno plačilo vrlji katoliški mož 28 letni zdravnik dr. Marjan Pogačnik. — V Zagorju ob Savi je na veke zatusnil oči 84 letni Jurij Čebin. — V Stični je odšel v blaženo večnost posestnik in gostilničar France Piškar. — V Koločratu je mirno v Gospodu zaspal posestnik Andrej Zupančič. — Na Pobrežju pri Mariboru so položili k večnemu počitku Mimi Fornazarč roj. Pertot. — V Celju so dali v grob Pepico Jurgec. — V Koločratu je začrnila črna zemlja posestnika Andreja Zupančiča. — V Kranjski gori je zapustil solzno dolino zvan. drž. žel. v p. 73 letnji Lesjak Alojzij. — V Celju so pokopali 77 letnjo Marijo Sternman. — V bolnišnici v Ormožu je umrl p. Lovrenc Novak, iz kapucinskega samostana v Studencih pri Mariboru. — V Ljubljani so umrli: ravnatelj tobačne tovarne v p. Ivo Tomc, Andrej Dolinar, bivša dolgoletna organistka v Šiški Marija Fantoni roj. Mašek in Marija Strazar. — Da jem, Gospod, večni mir!

V vsako hišo Domoljuba!

Kaj je »Bayer?«

Že 50 let proizvaja »Bayer« zdravila.

Od tega časa »Bayer« vztraja v borbi proti trpljenju človečanstva. Danes je »Bayer« svetovno podjetje, cigar glas sega na vse kontinente sveta.

Med mnogimi neogibno potrebnimi zdravili, ki so raznesla slavo firme »Bayer« je tudi Aspirin kot popularen preparat proti revmatizmu, prehlajenju in bolečini. Aspirin je zadnjih 40 let v obliki tablet najbolj razširjeno zdravilo na svetu.

ASPIRIN

PROIZVOD ZAUPANJA!

Oglas je registriran pod Sp. br. 751 od 17 avgusta 1937.

Ostro pismo nemških škofov

Po vseh katoliških cerkvah Nemčije so te dni prebrali pastirske pismo, v katerem katoliški škofovi Nemčije z veliko odločnostjo poduhajajo, pod kalcnimi težavnimi okoliščinami nora katoliška cerkev v Nemčiji danes živeti. Škofovi pravijo v svojem pastirskem pismu, da se protikriščanska propaganda, ki jo država s svojim denarjem podpira, vedno bolj širi. Vsak katoličan, ki svojo vero javno призна, je v svojem poklicu kakor tudi v zasebnem življenju brez vsake pravne zaščite. — Vsaka še tako upravičena obramba je izključena. Državne oblasti bi jo takoj preprečile. Cerkveni tisk državne oblasti plenijo, čeprav se s političnimi vprašanji ne peča. Določbe, zapisane v konkordatu, se tepiajo. Na polju šolstva se konkordat neprestano krši. Državni minister za vere Kerri je v javnem govoru

izjavil, da dobivajo katoliške cerkve denarne podpore od države. To ne ustreza resničnim dejstvom. Škofovi izrecno poudarjajo, da katoliška cerkev v Nemčiji že tri leta ni prejela nobenega pfeniga, čeprav ima po določilih konkordata do tega pravico. Tudi številke, ki jih je Kerri navedel o nenavrnostenih obravnavah proti katoliškim duhovnikom in redovnikom, niso resnične. Veliko število obtožencev je bilo oprošenih. Na koncu pravi pastirske pismo dobesedno:

»Tako ne pojde več dalje. V dobrobit Cerkve in Resnice, bomo mi, katoliški škofovi, govorili. Govorili bomo, kadar in kakor bomo smatrali potrebno. Nič nas ne bo odvajalo od naše dolžnosti, ne nasilja in ne grožnje. Kajti tudi mi katoličani smo dobrí Nemci in ljubimo svojo domovino.«

Bitka med cigani in kmeti

V Brezovici pri Zagrebu je bila te dni strahovita bitka med cigani in združenimi kmeti ter orožniki. Neka ciganska tolpa je tamkaj že več mesecov kradla in ropala. Cigani so bili dobro oboroženi s puškami in samokresi ter je bila obramba proti tej nadnadiogi zelo težka. V soboto zvečer so se cigani lotili pošte v Leškovcu. Začeli so razbijati in strelijeti. K sreči je bilo za vsak slučaj pripravljenih nekaj kmetov, ki so prihiteli pred poštno hišo in prepodili cigane. Poklicali so zraven še orožnike. Tako je odšla skupina 13 orožnikov in 15 oboroženih kmetov proti gozdu, kamor so se zatekli cigani. Zasedovalci so zapazili cigane v gozdu, zbrane okrog ognja. Med njimi je bil tudi kmet Lu-

kec, katerega so dolgo sumili, da je zaupnik ciganov. Ko so orožniki pozvali cigane, naj se udajo, so ti začeli strelijeti. Vnela se je prava bitka. Padlo je nekaj sto strelov, nazadnje pa so odnehalci cigani. Pet ciganov je obležalo, ostali so pobegnili. Ubiti so bili trije bratje Horvati in kmet Lukec, težko ranjen pa cigan Milan Horvat. Razen tega so orožniki izvohali tudi skladisče nakradenega blaga, ki ga je bilo kar na kupe.

Sejmi

Sejni od 17. do 23. decembra 1937. Teden pred Božičem: sejm božičnih dreves v Ljubljani. — XII. živ. in kram. Višnja Gora. 21.XII.: živ in kram. Črnomelj in Krašnja.

RAZGLED PO SVETU

Nekaj krvavega letopisa

Dvajsetletna sovjetska strahovlada je bila in je vseskozi usmerjena na popolno uničenje ruskega naroda. Nasilno izvedena kolektivizacija ruskega kmetijstva je to kmetijstvo tako rekoč že izbrisala z lica zemlje. Nad 6 milijonov kmetov in delavcev životari, prav za prav že umira v koncentracijskih taboriščih na prisilnem delu.

V prvi dobi krvavega divjanja v Rusiji so boljševiki pomorili najprej svoje politične nasprotnike, nato so krvavo obračunali z »nestrankarskimi« meščani, uradniki, kmeti in delavci. Tretje razdobje pa zaznamenuje medsebojno krvavo obračunavanje vodilnih komunistov z vodilnimi komunisti, ki se ni prenehalo. Stotine in stotine »zvestih tovarišev« je že poslal krvnik Stalin na drugi svet z radi veleizdaje, podkupovanja, zarote in podobnih lepih dejanj ali vsaj načrtov, ki so prišli prehitro na svetlo.

Zalostne številke nudi letopis koncentracijskih taborišč. Od začetka 1932 do konca 1936 se je zvišalo število zloglasnih taborišč za 80% in število obsojencev za 180%. Naj navedemo pregled:

Leto	Štev. taborišč	Število obsojencev
1922	2	5.600 oficirjev, uradnikov in duhovnikov.
1930	90	1.500.000 meščanov in veleposestnikov.
1932	140	2.500.000 največ kmetov.
1936	250	6.500.000 kmetov, delavcev in drugih.

Podobno se postopoma bliža neizogibnemu uničenju tudi rusko knečko gospodarstvo, ki so ga boljševiki spravili tako daleč, da je že leta 1932 in 1933 umrlo za lakoto več milijonov ljudi. O propadu ruske živinoreje pričuje sama sovjetska vlada sledeče uničajoče številke:

	1928	1933	1935	1937
konj	32,5	16,2	15,3	14,6 milij.
goveda	70,5	38,4	49,4	40,0 "
prasiščev	20,0	12,1	22,6	17,0 "
ovac	146,7	50,2	61,1	55,0 <

Te številke povedo zelo mnogo in strašno obtožujejo boljševiške mogotce, ki kakor obsedeni, brez sramu in vesti vodijo ruski narod v gotov pogin.

ITALIJA

s Drobnič. V Gorici pripravljajo za božične praznike zopet poseben vlak za Ljubljano. Vsi stroški za potovanje v obč smeri in pa stroški za skupni potni list značajo 65 lir. Potovanje je preračunano na nekaj dni in bo vlak peljal najbrž do Maribora. — Ob istrški obali se je nenasroma potopila velika tovorna ladja »Boccaccio«, last italijanske paroplovne družbe »Tirena«. Ladja je bila natovorjena z bakrenim rudo, katere v Italiji zelo mnogo potrebujejo za vojno industrijo. Baje je na ladji nastala nenadna eksplozija in govorí se celo, da je bil podtaknjen peklenski stroj. Škoda je zelo velika in znača samo za potopljeni baker nad 7 milij. lir. — Neprestano deževje zadnjih dni je povzročilo, da je Vipava hudo narasla in prestopila bregove. Vsi predeli Vipavske doline, ki leže ob tej navadno zelo pohevnej reki, so pod vodo. — Z novim letom uredi novo direktno avtomobilsko zvezo iz Idrije po Idrijski in Soški dolini mimo Sv. Lucije do Gorice. Oskrbovala jo bo tvrdka Gianesini iz Idrije. Do sedaj je to podjetje vzdrževalo samo avtobusno zvezo med Idrijo in Sv. Lucijo, kjer je bilo treba prestopiti na vlak. — V Idriji so prišli na sled tatovom, ki so iz skladischa izmikali živo srebro.

NEMČIJA

s Po nevarni poti naprej. Nemške oblasti so prepovedale v Porenju vsa romanja k znamen božjepotnim cerkvam, kamor so ljudje drli v množicah, da bi izprosili pomoč proti divinski kugi, ki grozi uničiti ljudem vse imetje. Vsak romar je kaznovan s sto markami globi, če se drzne kljub prepovedi priti na božjo pot.

s Kadar stopi duša človeku do grla... Znani nemški maršal Ludendorf je precej

obolel. Ta, v vojni sicer slavni maršal, je s svojo ženo začel gibanje za novo nemško poganstvo in napovedal boj katolištvu in protestantstvu kot verama, ki sta židovskega porekla. Na bolniški postelji pa temu hudemu maršalu strežejo — katoliške usmiljenke.

s Prvi uspeh glede kolonij je Nemčija že dosegla. Danes piše vse časopisje o njenih zahtevah. Ze to je zelo veliko. Listi navajajo nemške zahteve, ki gredo za zopetno priključitev sedaj belgijskega Konga, sedaj portugalske Angole, sedaj francoskega Kameruna

Angliji zelo radi pijejo čaj. Zato imajo s točno postrežbo največkrat tečavo. Da bi gostom po londonskih gostinbah in kavarnah mogli čimprej postreči, so izumili tale viseti in potuječe vrč, iz katerega lahko v eni minutni naličijo 150 skodelic čaja. Če kuharica ni dovolj pripravna, najbrž tudi ta najnovejši izum mnogo ne pomaga

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČA. MO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANK MENEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMEŠTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO. NAJ VAM POSLJE NEKAJ STEVILK LISTA NA OGLED.

k rajhu. Te kolnije so bogate na rudah oziroma pripravne za pridelovanje južnih sadov in zato Nemčija ne obvezno neobhodno potrebne. Nemčija ne namerava sama ničesar več ukreniti, marveč bo prepustila Angliji in Franciji, da njeni zahtevi ugodita. Nedvomno je nova angleška politika, započeta s potovanjem lorda Halifaxa v Berlin, močna voda na nemške mline.

AVSTRIJA

s To in oso iz Korotana. V Kotmaru ves so pokopali: 12letnega Franca Moserja, 40letno Ano Pichler in Jožeta Pika. — Pri St. Jakobu v Rožu so diali v grob posestnika Jožeta Gröblacherja. — Na Reberci sta se ponosrečila inž. Stieglitz in delavec Janez Mošič iz Klanč. — Pri beljaških Toplicah so odkrili novo podzemsko votlino, ki je menda največja v Avstriji.

POLJSKA

s Obiski francoskega zunanjega ministra. Francoski minister za zunanje zadeve je te dni obiskal Poljsko, Romunijo in Jugoslavijo. Razgovori s poljskimi državniki pomenijo, kakor tudi časopisje, utrditev poljsko-francoskega prijateljstva. Vprašanje obstoja Zveze narodov je ostalo nerešeno, saj je ta ustanova

v zadnjem času zelo izgubila na svojem ponenu. V primeru napada na Českoslovaško bo po mnenju časopisa Poljska zavzela isto stališče kakor Francija. Protikomunistični zvezi držav pa se Poljska ne bo pridružila.

MEHIKA

s Mehika kravi naprej. Iz Mehike prihajajo poročila o nadaljevanju preganjanju katoličanov. V državi Veracruz ni niti enega duhovnika, isto je v državi Tabasco, v Chiapas-u je za celo deželo dovoljen en sam duhovnik. Oborenji zločinci so izgnali škofa Anaya iz mesta Las Casas, v Orizabi so orožniki ustrelili 14-letnega otroka, ko je sprejel sv. obhajilo. Kljub preganjanju pa cveti versko življenje. Duhovniki mašujejo v zasebnih hišah. V nekaterih državah se oblasti same držijo vladne naredbe, da nima mehiška vlada nobenega povoda za protiverske nastope. Pričakuje se, da bo mehiška vlada morala prejkošnj storiti konec nevzdržnemu položaju in nepostavnemu postopanju temnih elementov proti krščanstvu.

RUSIJA

s Litvinova zvezda ugaša. Nekaj najmočnejšimi sovjetski politiki je žal ruski zunanjji minister v mednarodni politiki neuspeh za neuspehom. Litvinov je bil, ki je vodil Rusijo v krog evropskih držav in dosegel njen sprejem v Zvezo narodov. Nato je sklenil pogodbe s Francijo in Češkoslovaško. Litvinovi neuspehi so se začeli, ko je začela na njegov predlog podpirati Rusija španske zdečkarje in tudi na bruseljski konferenci, kjer je stala Litvinovu nasproti že strnjena fronta fašizma. S temi dejstvi očividno računajo v Moskvi, ker žagajo enega poslanika za drugim in s tem demontirajo Litvinov diplomatski stroj. Tudi se čujejo glasovi, da so bo sovjetska politika usmerila proti vzhodu, kjer ji vstaja v Japonski zeleni tukemec za premoč v Aziji.

AMERIKA

s Pismi ameriških škofov. Spanskim školom pišejo med drugim: »Zares je žalostno, da so mnogi ljudje nasedli napačnim vestem o položaju Cerkve v Španiji. Se hujse je to, da so nekatere katoliške osebnosti odobravale načela, ki bi pomenila smrt za krščansko izobrazbo, če bi jih izvedli... Prepričani smo, da vam gre nesebitno le za dobro. Enkrat je španski episkopal pomagal reševati Evropo pred nevarnostjo Islama, drugič pa vam Bog da sedaj ustaviti naval brezboštva v življenje sedanje družbe.« Nemškim školom izjavljajo občudovanje, naklonjenost in soglasje v južnem boju. »Vemo, da se v Nemčiji vrši poskus uničiti celotno Kristusovo delo, vzeti ugled Cerkvi, papežu in vam ves ugled.« Vendar ne bojite se, ker vera bo živel in Cerkve v Ameriki in po vsem svetu je s preganjanjo Cerkvio v Nemčiji.

FRANCIJA

s Sovjeti pripravljajo tudi v Franciji prevar. Politični tehnik »Aux Ecoutes«, ki ima dobre zveze s francoskimi vojaškimi krogi, objavlja v zadnji številki zanimivo poročilo o komunistični zrcoti in o komunističnih skladističnih orožjih in streličju. List trdi, da je dne 6. novembra sovjetski parnik »Miotis«, ki je plul pod grško zastavo, v bližini Le Havra

Nazadnje se vendar vsakdo vrne k meni!

To ni čudno, kajti edino le NIVEA vsebuje „Eucerit“, okrepevalno sredstvo za kožo in razen tega je NIVEA poseni in izborna.

izkrcaj 300 strojnih pušk, 4000 revolverjev, 3000 ročnih granat in veliko množino streljiva. Ta tovor so preložili na tri motorne čolne ter je bil nato razdeljen med razne komunistične krajevne skupine. Podobno se je zgodilo tudi v bližini Bordeauxa. List pravi, da je datum prevrata določen v mesecu februarju in navaja imenovane nekaterih oseb v Parizu, pri katerih so komunistična skladista orožja. Razkritja tege dobro poučenega lista so zbulila v javnosti veliko pozornost, tem bolj, ker je to poročilo dopolnitve vesti o pripravah za komunistično revolucijo, ki so prišle na dan obenem z razkritjem desničarske zate.

DROBNE NOVICE

V katoliških cerkvah Nemčije so prečitali pastirsko pismo proti preganjanju katoliške Cerkve v Nemčiji.

160 m visoke oporne kipa bo imel novi most čez Labo v Hamburgu.

Izvoz riža iz svojih kolonij je prepovedala holandska vlada.

Poi milijona frankov so odnesli roparji iz trgovske hiše v najbolj prometni pariški ulici.

500 milijard frankov državnega dolga ima Francija.

55 milijonov frankov stroškov je imela doslej Francija zaradi španske vojne.

Proti združitvi s komunisti so se izrekli tudi holandski socialisti.

Vsa politična zborovanja so prepovedana v Avstriji od 20. decembra do 6. januarja.

Smrtna kazna zadene sedaj v Portugalskih zločincih proti državi in veleizdajalcu.

Umrl je za kapjo češkoslovaški trgovski minister Najman.

5995 smrtnih nesreč so zakrivili avtomobili v 11 mesecih leta na Angleškem.

Svoj izstop iz Zveze narodov je uradno razglasila Italija.

Nankinga Japonci se niso zavzeli, ko to pismeno.

Za pravo vrgojo mladine

(Z Gorenjskega)

Sem naročnik Domoljuba odkar izhaja. O nestethi vašnih zadevah je pisal v polstoletju ta naš katoliški štirinajstlenni, oziroma pozno tehnik.

Kakor napretigrana veriga pa so bili Domoljbovi članki o žolstu. Od samega začetka pa prav do današnjega dne Domoljub vztrajno in odločno zahteva za katoliške otrok katoliško želo in ali njegova krivda, če take Slovenci še danes nimamo.

Pod Avstrijo je šolski zakon zahteval versko vragojo in tudi pod Jugoslavijo nam pravijo, da nimajo nič proti taki. Vendar je že pod Avstrijo imelo framasestvo velik vpliv na žolstvo, ki je tudi v novi državi ovira, da ni naša žola to, kar bi moral.

Kdo pa lahko versko vraga? Ali ne samo tisti, ki je sam versko vragojo in po veri živi? Liberalci, socialisti, komunisti, da se pod tebi razmer še tako lepega dela, ne more nikdar dati učencem tistega, kar slovenski katoliški starši hocijo. Večkrat je tako »spokrita riba« dobri katolički vragojo že bolj nevarna kot tisti, ki svoje brezverstvo javno izpoveduje.

Ce zahtevamo načelno deslednot v politiki, potem je naša dolžnost, da smo še bolj odločni, brezkompromisni, kadar gre za katoliško vragojo katoliških otrok. Ali more slabo drevu roditi dober sad? In zato: Ali more učitelji, ki so mu lastni liberalci ali levicaški pogledi na šolsko in izvensko vragojo zaupano mu mladino, vragojo ti mladino v pravem katoliškem duhu, ščutiti morda v javnosti ne razlagajo svojega tozadnevnega protikatoliškega in protiverskega mišljenja? Ne in ne!

Zato pa, kdorkoli dela ali piše v tem pogledu drugače, je javen ali pa skrit zvodenik katoliškega slovenskega naroda.

Po sili razmer morsajo danes slovenski katoliški starši trepeti, da veliki del učiteljstva ne vraga otrok tako, kakor katoliški starši hocijo. Naj medrodnji krogi se vendar začenjajo resno mislit in delati na to, da bo vsaj bodoči učiteljski naraščaj vrogjen po željah katoliškega slovenskega naroda, zakaj samo učitelji, preškinjen katolištvom v besedi in dejanju, bo pravi slovenski učitelji. Komur odločna volja slovenskega naroda ni manj, naj se ne sili v slovenske učiteljske vrete in naj išče pravico do »avobode mišljenja« drugod, ne pa pri vragiji slovenskih katoliških otrok. Tako je govoril Domoljub vseh petdeset let in bo govoril, ker je glasilo slovenskega naroda, če Bog da, tudi v bodočem polstoletju in še dalje.

V VSAKO HISO »DOMOLJUBA!«

PO DOMOVINI

Kako so v Poljanski dolini merjasca lovili

Ze vso jesen straši tu v Poljanski dolini, v Škofjeloških in polhograjskih hribih divji prašič. Nekateri celo trdijo, da mora biti zverjadi v naših krajih celo več. Skode, ki jo je ta mrcina npravila, je namreč precej. Temu je pohrustal mnogo koruze, pri drugem posestniku se je spravil nad zeljo, pri tretjem mu je bolj dišala repa in korenje, posladkal pa se je tu pa tam kaj rad tudi s sadjem. Ob žrtvi ajde, pravijo, je prišel celo gledat žandice, ki so v velikem strahu pred njim zbežale z njiv. Pa ni morda to samo lovška žlatačina, pač pa dejstvo, ob katerem so naši ljudje prestali že precej strahu.

Morda bo kdo očital lovcem, da se že toliko časa potika divji prašič po naših krajih. Menda je tudi to neupravičeno, kajti lovec kar tekmujejo, kdo bo imel večjo srečo z nenašadno divjačino. Neki tukajšnji lovec se je pred kratkim odpravil proti večeru na lov. Takrat se namreč divji prašič najraje pojavi. Ta lovec je tudi povelen dokaj zanimivo zgodo o srečanju z divjim prašičem. Ta zgoda se sicer na prvi pogled zdi skoraj malo šaljiva, pa je vendar resnična. V precej temni noči je ta lovec v hupu opazil kakih šest korakov pred seboj divjega prašiča. Hitro ga je spomeril, toda žival se za to še zmenila in, kakor da bi ji takšen »prah« res ne mogel škodovati. So drugič je pomeril: in streljal, tokrat s kroglo. Pa se ga, na čudo, tudi krogla ni hotela prav prijeti. Po tem boju sta jo neveda lovec in zverina obrala vsak v svojo smer. Lovec se je tudi pošalil, češ da je divja mrcina njegovega lovškega psa tudi »samo malo povohala«.

Lovec pa je poskusil sedaj na drug način. Nastavil je v koruzi, kamor je vedel, da bo divji

prašič gotovo prišel, veliko železno past. Zver je res prišla ravno na to mesto, se v past tudi ujela, toda past je bila preslab, tako da jo je zver lahko skrivila in ušla.

Pred nekaj dnevi je divjega prahiča videl v gozdu neki tukajšnji posestnik in sicer na razdaljo približno 50 metrov. Hitro je odzel po kyvac. Oba sta prahiča zasledovala ves dan, pa nista imela sreče.

To priliko pa skušajo izkoristiti tudi divji loveci, ki bi si tudi radi privočili to nemavado počinko. Tako sta odšla s puško v prepovedani gozd tudi dva fanta tam nekje od Črnega vrha doma, ves dan sta gazila po snagu in se nato utrujena vedila pod neko smrek. Eden od njiju si je celo serul škornj, da bi stresel iz njega zmag. Toda, strah in groza, v tem hipu se je že pokadila mimo divja zver, ki fantov najbrž ni niti opazila. Fanta pa sta se kljub temu toliko prestrašila, da sta jo ubrala kar čez drn in strn, eden soveda kar brez škornja. Kdo bi se tudi ne prestrašil zverine, ki tehtila po pripovedovanju tistih, ki so jo videli, najmanj 200 kg.

Kmetom in lovecem se je izpolnila velika želja. Padel je divji prašič, ki je naredil ljudem toliko škode in lovecem zagadel marsikatero bridko. V soboto je merjaseca ustrelil posestnik Janez Peternej. Cim se je med ljudmi to izvedelo, so romale v gostilno, kjer je bil prašič razstavljen, cele trume ljudi gledat žudot. Veper je bil izredno velik in močan, zato ni čuda, če so se ga tudi loveci hali, čeprav so ga pri vsakem lovku tako navdušeno streljali, da je kar deževalo krogel. Lovci so na svoj plen ponosni, saj takoj lovška sreča ni vsakdanja.

velike stroške elektrifikacije cerkve. Nato je imel g. dekan ob asistenci več duhovnikov pete litjanje in začvalno pesem. Po mnemu navzočih je razsvetljava cerkev v velem posrečena. Posebno pozornost vzbuja lesenece v sredi cerkve. Vsi doseganj stroški za elektrifikacijo župne cerkve in samostana znašajo 25.027 din 75 par.

Št. Lovrenc, Dolenjsko. Naš kraj je znan po lepi božji poti na Zaplazu in letovišču na Catežu kot izziorna postaja. Letoviščarji in romarji se pritožujejo, da imamo tako slaba pota, da bi se človek skoraj utopil v blatu. Prosimo oblasti, da nam pomagajo, da popravimo traj, kar je najbolj potrebno. Že obljubami naših potov ne moremo popraviti. — Pretekli teden smo pokopali Kešetovega očeta iz Vel. Vidma. Bil je vzoren in krščanski

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljete na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

mož, katerega smo vse ljubili in ga bomo ohranili v trajnem spominu. Bog mu daj večni raj!

Krmelj - Št. Janž. Dne 5. dec. smo proslavljali praznik sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. Podjetje je na ta dan izplačalo vsakemu delavcu na roko 20 din. Sprevoda v Krmežu k sv. misi v Št. Janž se je udeležilo od 200 delavcev komaj 30 rudarjev in dva nameščenca! Ni kriva teme kriza, ampak brezobzirnost enemega delavstva in njih zastopnikov. Včasih je bila na ta dan lepa udeležba in godba, čeprav niso bili preveč rožnati časi.

Notranje gorice. Strahopetnemu dopisniku v »Slov. Narodu« z dne 4. decembra sporočam, da nimam časa, niti vojne, da se bavim z anonimnimi odpadki, ki jih odklada v omenjenem listu. Odgovor pa bo dobil ea prislojnjem mestu. — Kristian F. Srečko, žol. upravitelj.

Dobrač. Tat je obiskal v Dobrniču Janeza Siaka in mu odnesel prvič 2000 din, drugič pa 200 din. Okradeni je nekaj dni prej prodal kravo, kar je moral uzmoviti vedeti. Kdaj bodo take smeti, ki ne znajo ločiti svojega od tujega, izginile in našega naroda? — Šebo nameravamo povečati za eu razred. Kaj pa, če bi naredili novo šolo na Gor. vrhu, da bi otroci ne imeli tako daleč v šolo? Eno ali drugo je zelo potrebno.

Dolenjske Benetke. Silno slab vreme, ki kar neče nehati, povzroča upravičeno bojanje, da bo silno slabiti letošnji letini segnila še ozimina. — Na naši šoli je prevezel upraviteljovo g. Stanko Gajšek. Toplo ga pozdravljamo in mu želimo veliko uspehov pri vzgoji naše mladine. — Baje dobitimo na občino koruso za prehrano. Ljudje iz skromnih živež željno pričakujejo, saj kar ni gospodarja, ki je letos toliko pridejal, da bi imel svojega živeža dovolj.

Podzemelj. Pred kratkim je imelo tukajšnje Kat. Izobraževalno društvo svoj redni občni zbor v cerkveni dvorani, ki je bila nabitlo polna naših prijateljev. Na tem občnem zboru je bil ustanovljen tudi Fantički odsek kot samostojno društvo. Vsako sredo se fantje v veseljem zbiranju v dvorani, da se izobrazjujejo za naloge, ki jih današnji čas zahteva od nas. Tudi telovadimo z veseljem.

— Lepo slovesnost je imela ženska Marijina druž

„Domoljub“ svojim naročnikom

Današnji številki je priložen na ogled naš popoldnevnik

„Slovenski dom“

Božično številko »Domoljuba«, ki bo izšla dne 23. decembra 1937, bomo opremili z tekočimi številkami, izmed katerih bomo izrabiali

500 naročnikov,

haterim bomo posiljali »Domoljuba« v letu 1938 brezplačno

Za naše organizacije, ki jih tudi letos naprošamo, da del svojega dela posveti širjenju »Domoljuba«, razpisujemo

25.000 dinarjev denarnih nagrad,

ki jih bomo razdelili onim organizacijam, ki bodo dosegli relativno najboljše usnove. Podrobna navodila bomo našim organizacijam poslati v kratkem pismeno.

V vsako slovensko katoliško hišo »Domoljuba«!

ba. G. dekan Bitnar ji je blagoslovil novo zastavo. Žene so za to priliko imelo duhovne vaje. — Tudi praznik Brezmadežne smo proslavili z lepo uspelo akademijo. Dekleta so za ta praznico imelo tudi duhovne vaje. — V Zemlji sta umrla oče in hči Moravec. Družina je s tem udarcem težko prizadeta. — Na Kučeru je pogorel senik Tončki Pezdire. Ker je družina revna, prosimo vse, da ji pomagate. — Silno smo se razburili zaradi steklega psa, ki se je klatil po naši fari. Do sedaj se je zgostilo že nad stiri deset oseb, ki jih ne morem zeti. Bog ve, koliko bi bilo še žrtev, da ni korajni fant Janez Južna iz Dobravice pobesnelo žival potokel. Zasledoval je psa, ki ga je trikrat napadel, po cesti in opozarjal naproti prihajajoče, naj se umaknejo s poti, dokler ga ni pobil. — Že sedaj opozarjam, da se član Kat. izobr. društva pripravljajo, da nas na Stefanovo razvesele z lepo igro.

Pojane. Ono nedeljo je bil obešen plakat za Miklavžev večer, ki ga je priredilo Kmetsko bralno društvo. Bel je na to predstavio tudi neki kmet, češ »kmetje, držimo skupaj!« Bil pa je tam — sam, med njimi, ki od kmeta — živé.

Zbilje pri Medvodah. Našo vas zadnje čase radi obiskujejo latovi. Nedavno je uzmorči obiskal hito Val. Setine in pobrad dve dobrski moški obleki, eno avtočisto s pol centimetra širokimi progami, drugo temnočrno z drobnimi progami, dalje površin iz usnja. Ženski površnici s kožubovanimi ovratnikom, temnomoder hubertus in še več drugega v vrednosti 3600 dinarjev. Če bi kdo prišel takoj na sled, naj ga izroči orožnikom.

Študenc pri Sevnici. Oni teden smo imeli kar širi mrljice v fari, kar se pri nas menda ni že nikoli zgodilo. Med temi sta tudi Al. Miklar iz Ponikve in Valentin Metelko iz Zavratec. Naj jima sveti večna luč! — Pred dnevna letoma smo imeli po zaslugu našega g. župnika sv. misijon, lanskoto so imeli duhovne vaje možje in fantje, letos pa so bile duhovne vaje za žene pod vodstvom t. g. Lazarista Martelanca.

Beltinci. V Soboško bolnišnico se je peljala obiskar svojo sorodnico Ana Zver ed Lipe. Na poti domov je tako nesrečno padla s koleso, da si je zlomila roko in dobila še druge poskodbe. Morali so jo prepeljati v bolnišnico.

Raka pri Krškem. Praznik Brezmadežne je bil tudi pri nas dan naših Marijinih kongregacij. Zujtraj so se zgrnili fantje in dekleta k obhajilini. Popoldan pa je po govoru sprejel v fantov-

sko Marijino kongregacijo gosp. voditelj 14 novih kandidatov. — Dokaj govorjenja je povzročilo dejstvo, da je orožništvo arstiralo štiri osebe zaradi razpečavanja ponarejenih kovancev. Zaplenili so za okrog 800 din falzifikatov in model za izdelovanje denarja. Tak poseb pač ne prinese srečel!

Stara Loka. Marija Bergant, posestnica v Stari Lokl, je stara že 88 let, pa nam je sama napisala pismo brez očal, v katerem nam sporoča, da je naročena na naš list že vseh 50 let. Piše nam, da je Domoljuba vedno rada prebirala, kakor tudi njena družina. Spominja se, kako so pred leti nasprotники našega lista hoteli vrijeti ljudstvu list Rodoljub, ki se je odlikoval po surovem pisjanju in ki je posebno grdo napadal ustanovitelju »Domoljuba«, takratnega kaplana in poznejšega prosta Andreja Kalana. Pa je na list moral utihniti, »Domoljub« pa je krog svojih hračev siril od leta do leta.

Trebje. Dva vagabunda sta hotela vloniti v zunanjško pisarno z vitrihom, pa se jima je zlomil, zato sta hitro odšla. Na cesti so ju kot sumljiva tička prijeli orožniki in povabili s seboj. Medtem je pa že g. dekan dobil v služavnici odlomljeni del vetrha. Prinesel ga je orožnikom, ki so v žepu enega od prijetih ptičkov dobili zlomljeni vetrh. Tako sta padla v pest postave dva nevarna zmikavca, od takih imata eden že nad 40 zapornih kazni za seboj. Čez zimo bosta večekor na germek, spomladni bosta pa najbrže spet na novo začela s svojim tatinškim poslom...

Nova Šifta. Nedavno so prišli v neko gostilno trije lepo oblečeni gospodje, ki so pravili, da kupujejo kože. Popivali so do veder, nakar so prileči pobijali steklenice, kozarje in lušči. Vso škodo so lepo plačali, nakar so se odpeljali proti Gor. gradu. Drugi dan so se zopet vrnili in pil kar dva dni brez prestanka. Vino je teklo od miz. Kdor je prišel bližu, je dobil pit, kolikor je hotel. Denarja so imeli nič koliko. — Tako brezumno zavzajanje denarja, združeno s surovostjo, bi morala oblast preprečiti.

Marija Reka. Zvedeli smo, da nas zapusti učiteljica ga. Ida Kosovan. Bila je samo eno leto pri nas, pa smo jo vsi vzljubili, ker je res z matersko ljubeznijo vzgajala naše otroke. — Pri nas je enorazrednica, ki ima 90 otrok, zato ni imela z rožicami posute poti. Pogrešali jo bomo tudi pri cerkvenem pevskem zboru. Izrekamo ji zahvalo ter ji želimo veliko božjega blagoslova na novem mestu.

Iz naših društev

Ribnica. Pri nas gostuje Prosv. društvo iz Vel. Lašč s Finžgarjevo igro »Naša kri. Začetek v nedeljo, 19. decembra ob 3 pop. Iskreno vabiljen!

Šmartno pri Litiji. Praznik Brezmadežne je bil res naš mladinski praznik. Zujtraj je bil sprejem v fantovsko in dekliško Marijino kongregacijo. Sprejetih je bilo 48 fantov in 23 deklet. Podpolne je bila v domu marijanska akademija, ki je sijajno uspela.

Treboje. Naš fantovski odsek ne prieja več svoje tedenske sesianke ob četrtekih, marveč ob torčkih o 8 zvečer. Pred sesijskom je telovadba. — Fantje, ne zamujajte lepih prilik za vašo izobražbo ter se sesijsko udeležujte!

Moravče. V Moravčah še nimamo Kmečke zvez, ki naj bi zaslopila koristi našega kmeta v javnosti in delala za dobrobit kmečkih domov. Vabimo vse poštene kmečke ene kmečke fante, da pridejo v nedeljo, dne 19. decembra po prvi masi v kapljaničo, kjer bomo izvolili pripravljalni odbor, ki bo izpeljal ustanovitev Kmečke zvez za Moravče. Vabimo tudi prijatelje iz Peč, da se tega zborovanja udeležete. Prišel bo g. Brodar Janez, voditelj kmečkega gibanja med Slovenci. — Se nekaj moramo povedati. Po moravški občini hodijo neki človek in hujška ljudi zaradi državnih obveznic, ki jih je izdala država in so jih dobile našo posojilnico. Veem vlagateljem povorno, da jim ne bo nihče vasiljat se bonov na državnih obveznic. To stvar je zadnji »Domoljub« dovolj jasno razložil in pojasnil.

Cerkle pri Kranju. Praznik Brezmadežne je naša fara pravslavila z akademijo, katero je pridel dekliški krožek v Ljubljanskem domu. Akademija je v vseh točkah dobro uspela, zlasti simbolična »Povod Bogat« je bila zelo lepa. Za sklep smo se po govoru g. župnika vsi skupaj posvetili in izročili v varstvo Mariji Brezmadežni. — V.

RAZNO

L. Ganghofer:

55

Martini klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Bial Poznič

Z obema rokama se je zgrabil gospod Vace za prsi, kakor bi moral svoje omotične občutke predramiti k budnemu življenju. Stopil je k mizi, na kateri so že stali vrči z medico, in je globoko nagnil. »Tako, zdaj pa pridi!« je zamrmljal, se smehljaje vzravnal in krenil ven v vežo. Še preden je dospel do odprtih stopnic, so zazveneli v izbi za njim udarci kladič. Na belo steno poleg peči so pribijali križ, ki ga je prinesla Ula.

Na grajsko dvorišče so bili privreli hlapci in dekle, toda niso se smejali in ne kričali kakor zjutraj, ko je bil prišel brat Vampo; šepetačo med seboj so stali in se plaho ozirali po visoki, ponosni menihovi postavi; po ulici med njimi je stopal Ebervajn, ki ga je vodil hlapec, k odprtih stopnicam. Ni še bil dospel do njih, ko se je prikazal v veži gospod Vace. Ko veselo se čudeč je razprostril oskrbnik roke in zaklical: »Ali me varajo oči, ali pa vidim prav: bogoslužec! Odštokljal je navzdol po stopnicah, kakor da ga teži starost v kolenih. »Pozdravljam vas, pobožni oče, pozdravljam v svojem domu! Zemlja se je tresla ponoči in nesrečo sem slutil, pa glej: zdaj prihaja božja radost pod moj krov!« Pripravljal se je, da bi objel gosta, toda iz Ebervajnovih oči ga je zadel plameč pogled. Gospod Vace se je zdrznal. Kje le je že bil videl te oči? Ta pogled? Kje le, kje? Hitro ko bežeca senca mu je šinilo to vprašanje skozi misli. Toda njegove sladkobne besede se mu niso ustavile. »Zemlja se je tresla in veliki hrup je napovedoval veliko veselje!

Pridite, pobožni oče, pridite! V dobri urri ste prišli, miza je pripravljena, kakor bi čakala na vas — pridite le, pridite in si odpočijte posvečeno nogo pod mojo slabo mizo!«

Gospod Vace je hotel prijeti menihovo roko; toda Ebervajn je zastavil palico med njega in sebe in njegov glas je zazvenel ko udarec kladiva: »Ne prihajam na gostijo, ne pijačo in ne jedi ne iščem v tvoji hiši! Hlapce Vace, prihajam, da računam s teboj kot tvoj gospod!«

Temna rdečica je zalila Vacejev obraz. »Ti? Moj gospod?« se mu je utrgalo z ustnic, potem je zopet umolknih; izgubil je bil svojo krinko in je naporno poskušal, da bi se zbral. Tedaj je zagledal hlapce in dekle. »Kaj prodajate zjala?« Služinčad je pruhnila narazen ko jata kokoši, med katere je planila lisica. Dvorišče je bilo prazno in mrivo — samo v pasaku so emekvali psi in v obroru so ujetje roparske zveri hodile za palicami gor in dol. Gospod Vace se je obrnil proti Ebervajnu in užaljeno se je držal: »Pobožni oče, slabo me pozdravljate!«

»Pozdravljam te, kakor si zaslužil od svojega gospoda! Zakaj gospodaril si v moji deželi kot slab hlapec!«

»Slab hlapec! Gospod Vace je prikimal in se nasmehnil. »Slab in nevreden, nevreden pred vami. Saj sem vam brž iz oči bral, da morate biti vi, ki mu je dana oblast nad Gadenom. Tako se torej morate imenovati Ebervajn, zakaj vaše ime je šlo pred vami kakor dim pred ognjem. In nobenemu boljšemu, tako so govorili, nobenemu boljšemu bi ne bila mogla biti predana v roke deželica, ki jo je gospa Adelhajda, naj blaženo počiva v miru, pobožno zaobljubila in podarila Cerkvi. Tako vas torej pozdravljam, hlapac svojega gospoda! To je povedal tako preprosto in je zvenelo tako odkrito, da je Ebervajn pogledal okoli sebe, ko da se mora prepričati, ali se v rešnici nahaja v hiši, ki jo je poiskala v jezi. Toda

Ljudskem domu se je pričel trimesečni kušarski tečaj za članice deklinskih kroščka. Obiskuje ga okrog 50 deklek, vodi ga pa gdt. učiteljica Kordia Matilda — Kapinica Povestnega društva zoper redno posluje ob nedeljah od 13—14. — Ljudska šola pričel prvo letačko mladinsko prireditev v nedeljo, dne 19. dec. ob 3 v Ljudskem domu. Pričite, da vidimo, kako nastopajo naši najmlajši!

Martjanci. Praznik Brezmadecne smo praznovali zelo prisrčno, člani Prouvenega društva in fantovskega odseka. Prav lepo je bilo pogledati našo mladino, ki je pristopila k obhajilni mizzi. Po službi božji smo imeli sestanek, kjer je govoril č. gospod Campi, ki bo v kratkem oddelek v Francijo. Dragemu prijatelju mladine želimo v tujini med našimi izseljenimi mnogo sreča!

Bogatstaj. Naše prvovalno društvo je 5. decembra pričelo lepo prazlavilo narodnega praznika. Poleg legevih govorov je nastopilo člansvo s poveskimi točkami, deklamacijami in telovadbo. Ves spored je bil res lepo podan in so ljudje zadovoljni odšli domov z zavestjo, da nudi katoliška prouvena organizacija svojim članom tudi pravo patriotično vzgojo.

Bogojina v Prekmurju. Praznik Brezmadecne je naš fantovski odsek prenovil z lepo pobočnostjo v cerkvi. Vsi fantje so prejeli sv. obrazilo. — Dne 16. dec. se je začeli pri našem trimesečnem gospodinjski in kušarski tečaj.

Litija. V soboto, dne 18. dec. ob 8 zvečer in naslednjo nedeljo ob 5 pop. priredi prouveno društvo Na stavbah lepo dramsko »Vest«. Pridite! — Dekliški krošček ima redno vsako sredo zvečer sestanke z predavanji, ki se jih udeležuje veliko deklek. — Naše društveno življenje je v polnem raznašu.

Smetans ob Dreti. V dvorani gasilskega doma smo imeli dve Miklavževi prireditvi; ob treh popoldne za koliko mladino, zvečer pa za odrasle prijatelje naših gasilcev. Obe prireditvi so bili prav lepi. Upamo, da se bodo ljudje tudi ostalih prireditiv tako radi udeleževali.

Mirna pet. Prouveno društvo je pričelo lep miklavžev včer, ki je napravil našim malim, pa tudi odraslim mnogo vesnja. — Praznik Brezmadecne so naši fantje in deklek lepo praznavili. Posledno lepo je bila akademija, pri kateri je nastopala naša mladina. Tako je prav!

Nova Štifta. Na praznik Brezmadecne je naša mladina, organizirana v fantovskem odseku in de-

klinski kroščku, pristopila k zakrameniju, popoldne pa priredila v dvorani lepo akademijo. Vsi so bili takega naslopa mladine veseli. Ono nedeljo smo imeli razgovor o električki, ki ga je vodil župan. Električki, ki svetijo že povsod okoli nas, smo res potrebeni in želimo, da bi jo kmalu dobili.

Zahodna pri Škofji Loki. V nedeljo, 19. decembra ob 3 popoldne priredi izobraževalno društvo predavanje z sklopčinskimi slikami: »Potovanje na perščka rezstave.« Pridite v obilnem številu!

Radeče pri Židovnem mostu. V nedeljo, dne 19. decembra bo v dvorani Narodnega doma, po prvi in drugi sv. maši predavanje o časopisu s sklopčinskimi slikami. Ker bo to prvo tako predavanje, zato vam najvpljudnejše vabljeni od blizu in od daleč. Vatovno niti!

Št. Jurij pod Komom. Letos je po vseh istih priredi av. Miklavž tudi v našem Društvenem domu. Obdarili je blizu 200 otrok. — Dostojno in slovesno je naša mladina prazlavila praznik Brezmadecne. Deležite se imela duhovne vaje. Na praznik so imeli

skupno sv. obhajilo člani prouvenega društva, fantovskega odseka ter članice deklinskih odseka in Marijine družbe. Po litanijsah pa sta fantovski in deklinski odsek priredila akademijo, ki je bila zanimiva zaradi bogatega sporeda in pa, ker je bila prva te vrste na našem odru. Akademija je na vse navzoče naredila zelo dober vrt.

Ajdovec. Prouveno društvo priredi v nedeljo 19. decembra ob 3 v šoli predstavo »Mlinar in njegova hči«. Pred igro poje mešani zbor. Vabljeno!

Na praznik 8. decembra je priredila fantovska kongregacija prilepo prazlavilo v čast Brezmadecne. Prazlavila je bila dokaj dobre obiskana. — Fantovski sestanki se vrne vasko sredo in so dobro obiskani. Začeli smo s pripravami za postavitev lastnega doma. Fantje le korajmo na delo!

Prežganje pri Litiji. Kakor smo že poročali, priredi dramski odsek društva na božični večer po polnočnici krasno versko igro »Pedtički krize«. Režijo vodi g. župnik. — Vljudno vabimo!

Gorite. Prouveno društvo uprizori v nedeljo, dne 19. decembra ob 3 popoldne božični misterij »Henrik«, govorji vitezi, to je prva prireditev v letnih sezoni. Vabimo k Horvejši udeležbi.

Mellika. V Melliki je bila otvoren zdravstveni dom za Belo Krajinco. Imeli smo tudi bigijensko razstavo. Razstave kakor tudi predavanja se je udeležilo ljudstvo v obilnem številu. — Praznik Brezmadecne je tudi naša mladina lepo praznavala v cerkvi. — Prouveno društvo se živahnje giblje. Priredilo je Miklavžev večer za otroke in odrasle. — Usianoviči smo tudi fantovski odsek. Imamo tudi deklinski odsek. Za razvedrilo bosta skrbela dramatski odsek in tamburaški zbor. — 11. decembra je umrl v Zelezničnih Hele Jože v našem mestu. Zapušla ženo in nedorske otroke. Nai počiva v miru! Ostalim našem iskreno sožalje! — Novo leto prihaja! Treba bo obnoviti načrnočno za časopise in tudi naročiti na novo, posebno naše dnevnike. Vsako nedeljo po osmih moči dobiti v društvu vsa pojasnila glede naših časopisov.

Boj za naše občine

Dol Logatec. V Dol. Logatcu so bile na Miklavževem nedeljo občinske volitve. Postavljeni sta bili dve listi. List JZRZ z usiljem g. Oblakom in lista opozicije z usiljem g. Tršičem, dosedanjim županom. — List JZRZ je dobiti 266 glasov, opozicija pa 240 glasov. Nasprotniki so si na vso mod-

ko je gospod Vace upogril pred njim koleno in cegej po rokavu kute, da bi jo pojubil, se je Ebervajn z nagubančenim čelom umaknil. »Blejeti te čujem ko jagnje in vem vendar: volk si! Ne dotikaj se roba moje obleke. Tvojega pozdrava mi ni mar. Ni se ti kaj došti mudilo z njim. Teden dni sem že v svoji deželi, naznani sem ti, da sem prišel, toda tvoja slaba vest se je ogibala mojih oči.«

»Pobožni oče Gospod! Kaj neki mislite o meni? Zdeleno se je, da je zadev gospoda Vaceja ta očitek gleboko v njegovo nedolžno sreco. Ko potoček mu je žuborela beseda z usnic. Ves vesel da je pozdravil glas, ki mu ga je bila prinesla Reka, njegov dobrí otrok; pripravil je pojedino in čakal na dobrodošle goste. In ko na njegovo začudenje niso prišli, Je dan za dnem s sinovi in hlapci preiskoval dolino. »Zaman! Nisem vas našel in sem se že bal, da ste zopet odšli iz teh krajev. Bilo bi mi zelo žal, zakaj povem vam, pobožni oče, potrebni ste nam kakor ljubi kruh. Ljudje v Gadenu so trdi poganski bučmani — trajalo bo dolgo, preden bo vaša pobožna beseda našla odprtia ušesa in vaša noge odprtia duri.«

Ebervajn je potegnil reko čer čelo in njegove oči so preletele obširno dolino; te zadnje besede je bil gospod Vace dobro izbral; zbudile so v Ebervajnu spomin na vse, kar je bil moral doživeti davi, kaj je odhajal z doma. In, ali ni njegov zvon dan na dan vabil zaman?

Bistro oko gospoda Vaceja je ujelo spremembu v Ebervajnovem obrazu in porabil je to menihovo občutje, da je odvedel gosta med prijaznimi besedami, ki jih je Ebervajn komaj kaš poslušal, po odprtih stopnicah na vzgor. V veži se je Ebervajn prebudi kakor iz sanj; in njegov glas je drhtel. »Nočem iskati resnice v tvojih besedah. Najsi govoril odkrito ali ne, prišel nisem, da bi poizvedoval, kaj misliš o meni. Sovraži me, niti ne bom žalosten in ne bom te za to pokoril, zakaj volk po svoji

čudi sovraži pastirja. Drugo je, ki me je prigralo k tebi! Njegov glas se je učvrstil, njegove oči zaplamlele. »Od kar sem stopil v svojo deželo, nisem storil nobenega koraka, da ne bi našel krv, ki si jo preli, da ne bi zadel na pepel življenja, ki si ga strl, da ne bi videl teči solz, ki si jih izzel ti! Vace! Kako si gospodaril v tej deželi?«

»Jaz? Jaz? Mac me varu who?... Gospod Vace je prestrašen sklenil roke nad glavo. »In vi, pobožni oče, vi mislite...« Prijet je Ebervajna za roko. »Toda stopite v izbo, prosim vas! Kako me morete tako hudo obtoževati pod milim nebom, pred ušesi moje služinčadi!«

Ebervajn si je oprostil roko. »Naj služinčad le poslušal, nič novega ne bo čula iz mojih ust. Kar si storil, je znano vsem med tem goramile!«

»Ne, ne, pobožni oče, obrekli so me pri vast! In misli si tudi, kdo je to storil: ribi! Ne verujte mi, sovraži me in se mi ustavlja...«

»Ne, Vace! Z nobeno besedo te niso obtožile Zigenotevne ustanice. Tebe toči kamenje!«

»Kaj vendar pravite, kaj? Govorite, pobožni oče! Pri vašem mogočnem patronu, ki naj se me usmilji in varuje — ne zavedam se nobene krivde. Ako sem pa proti svoji volji kaj zagrešil, govorite — priznal bom in popravil!«

»Popravil? Mar moreš oživeti mrtve, prelito kri stočiti nazaj v prazne žile? Obup sprememiti v veselje in sramoto v čast? Toda pri Bogu, ki je pravičen in je tvoja dela v del, ne boš ušel kaznit! Vace, Vace, smilš se mi, ako pomislim, kako boš stal pred večnim sodnikom! A zdaj se živiš in prišel sem, tvoj gospod, da ti ukašem: sleherno bilko, ki jo je tvoja pest le upognila, pa še ne zlomila, boš zopet poravnal! Izroči mi ubogega dečka, ki si ga neušmiljeno kaznoval za majhno krivido!«

bi si namreč ne želel redkega užitka, voziti se z avtomobilom skozi mogočno krajstvo ledenski?

V grškem delu Makedonije so danes nosijo tamkajšnje kmetice do 27 sosednjih kraljev naenkrat. Vsako ima čisto svojevrsne tradicione vzorce. Ta kralje perejo komaj na deset let enkrat.

Mrtvec se je peljal s kolesom. Nedavno je neki policaj v Parizu zagledal kolesarja, ki je drvel mimo njega z veliko naglico, ker je bil morda nekoliko navzdol; noga je manjno držal na pedalih, glava pa mu je cudno opatala sem in tja. Na bližnjem ovinku se je nenadoma zratil, policaj je skočil k njemu, da ga prenesi v bolnišnico, kjer so ugotovili njegovo smrt. Na kolesu je bil samrečen censoma zadeva kap, pa je bil tako zagušan, da se je še mrtve peljal nekaj časa.

Loterija. Zgodovina loterije je zvezana z mnogimi prigodbami. Tako se je zgodilo pred kratkim v Italiji, da je prijet v Firenzi k brivcu nek gospod, ki je dal brivcu za enkratno britje srčko večlike loterije v Tripoli. Že da ima samo debel

prizadevali, da bi obdržali občino v svojih rokah. Razpoložili so volilcem letake, na katerih so se grdo naročevali iz g. Oblaka ter ga obrekovali. Mislili so, da bodo s tem pridobili volilcev, pa so dosegli ravno nasprotno. — Ljudje so z veseljem podravljali g. Oblaka, ter vzklikali kralju ter dr. Korošcu in s tem pokazali, da odobravajo politiko našega narodnega vodstva.

Ig. Občinske volitve so se vrstile v nedeljo v najlepšem redu in miru s sijajno zmago naše liste Merzel, ki je dobila 340 glasov in 16 odbornikov. Naši politični soseji pa bodo imeli v novem obč. odboru močno zastopane dveh odbornikov. Zato so rezo razočarani in potri, a mi jim ne moremo pomagati; dobili so poštano plačilo za svoje veliko delo za blagor izanske občine. Kadar ljudstvo plačuje, plačuje temeljito! To so bile res prave volitve: popolna svoboda za vse; tudi nacionalisti so imeli svobodno agitirati, svobodno so letali od vasi do vasi, od hiše do hiše in rotili in milo prošili za glasove. Lista so z največjo težavo ustavili še v zadnjih dneh. In kakšno lista! Ko je nekdo naši prebral njihovo kandidatno listo, je zaklical: »Možje in fantje, čuvajmo izansko občino!« Grezili so nam pred volitvami, da bodo prišli na dan volitev na Ig voj z Olega z noži na teko kri. Propadli so in mi smo zmagali! Pri obč. volitvah 1933 in 1934 so delci nasili, katerega ne bomo nikdar pozabali. Mi pa smo zmagali v poslednem boju brez vsakega nasilja, brez ovado in brez aretacij. Volivno zmago smo dobrojno proslavili v naši dvorani.

Vače. Občinske volitve so dale novo urejtni občini novega gospodarja. Meje občine so se od zadnjih volitev precej spremenile. Pri ostanovitvi mlinške občine sta ostali pri Vačah vasi Kandrac in Vidigr. Ob razpustu Ši. Lambertiske občine so pripadle Vačam vasi Podbukovje, Sirokaset in Laze ter Cvetec in Vovše. Proti pričakovanju pa so se priključile litijiški občini vasi Konj, Hrib, Cirkuš in Zahrib. Sedanja občina Vače je imela za volitve pripravljenih 252 glasov. Udeležilo se je kar zapadlemu snegu in vodenim poti 190 volilcev, to je 75%. Vložena je bila samo ena lista z nosilcem Jakobom Kimovcem, svojčas odstavljenim in preganjanim županom.

Mozirje. Za novo spojeno občino Mozirje so razpisane občinske volitve za v nedeljo, 19. dec. JZR je po vseh krajih občine imela zaupne stanke, na teh stankih so navzoči izbrali najbolj sposobne može, ki so sedaj kandidati za odborniška mesta. Vsi zbrani može pa so na skupinem

sesanku zbrali soglasno za županskega kandidata sedanjega župana Josipa Jošta ter postavili celeno kandidatno listo, na kateri so zastopniki vseh naših krajev. Naši nasprotniki niso mogli postaviti svoje liste, zato pa sedaj propagirajo abstinenco.

Pištanj. »Slovenska vas je dne 16. oktobra priobčila dopis, v katerem nesramno napada našega župana, češ da prisršansko postopa proti somljenikom mačkovske skupine. Članek našega listi je bil zlaži. »Slovenski vasi, naj bo v odgovor le to, da so vsa podlitjanja goja izmisljotina. Vsakdo, kdo pozna našega župana, mora te klejete gladko zavrniti. Nasprotniki bi radi oblatili našega župana, pa se jih ne posreči. Naš župan je po zmagovitih volitvah javno izpovedal, da pri javnem delu ne bo poznal razlike med njegovimi prijatelji in mačkovci. Resničnost teh trditev lahko dokazuje. Saj je pri gradnji ceste zaposlenih več mačkovcev, kakor naših prijateljev. Gleda dopisa se bomo pa še drugje posmenili.«

DOBRO ČIVO

Zel in pievel ali zdravljenje z naravnimi sredstvi, to so: sonce, voda, zrak in zdravilne rastline. Knjiga obsega 296 strani in stane nevezana 50 Din. vezana 80 din; založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Ždravje je dar dobiti in življenje tudi — zato se moramo truditi, da ju ohranimo. Ohranili pa ju bomo, če bomo zmerno živeli in se strogo držali navodil in naselov te knjige, jo pogosto prebirali in spoznali, kdaj in kako naj uporabljamo glavna zdravilna sredstva, katera nam nudi Štavnik in narava zaston; uspeh ne bo izostan. Koliko ljudi gre v prezgodnjih grob, ker niso pravčasno poskrbili in odstranili strupene sokoje iz notranjosti telesa. Zato spada dragocena, važna knjiga v vsako hišo, saj najdemo v njej vsak grmiček in rastlino, ki vsebuje zdravilno moč, in si jih lahko sami nabremo in pripravimo, saj so vrata v božjo lekarino (naravo) na stežaj odprta vsakomur. Knjiga je razdeljena tako, da so bolezni in zdravilne rastline navedene v abecednem redu, kar omogoča bralcu hiter in boljši pregled. — Samo po sebi pa je umilivo, da pri resnih obolenjih kljče vsak izkušenega zdravnika in se točno ravna po njegovih navodilih. —

Pošljite naročnino!

denar in se bi rad menjal. Brivec je vzel srečko. — Srečka je zadeba in brivec je dobil za enkratno britje 20.000 din. Nič manj zanimiv slučaj, ki se je zgodil v Švici. Nepoznani dobitnik velike loterie je dobil 100.000 frankov. Ta pa ni sprejel vsega denarja, češ da ni igral zato, da bi dobil, pač pa, da podpre ustanovo — igrah so namreč za brezposelne in se zadovoljil samo z 2000 franki.

Petdesetletnico bolnišnika v bojnišču. V neki bruselski bolnišnicu so prizadeli te dni sivojevrstni jubilej: Nek bolnišnik je praznoval 50-letnico svojega vstopa v bolnišnico, v kateri je nepretrgoma ves čas. Mož, ki je praznoval tako žalosten dogodek, se piše Henrik Chatenu. Kot dveletni otrok je težko zbolel in moril so ga prenesti v bolnišnico. Tu ga je zadeval še mrtvoud. Po šestmesečnem bivanju v bolnišnici sta siročku umrla oče in mati. Vse premoženje je podeloval otrok. Njegovi sorodniki so sklenili, da naj ostane kar v bolnišnici, saj z dnejem, ki ga je podeloval, bo lahko plačeval bolnišnico. Od tega časa ni več zapustil bolnišnico.

Plašno je prej gospod Vace gledal v menihovo plameče lice; a zdaj mu je rahla rdečica spreleteia razdejani obraz in čudeč se je vprašal: »Katerega dečka?« Zasmehjal se je. »Pa vendar ne mislite Heceta, pobožni oče, kozjega pastirja?«

»Daj mi dečka!«

»Kako naj vam ga dám? Fant je že davno zopet čez hribe in doline. Proti moji zapovedi je šel na moj prevedani hrib. Tako sem ga — red mora vendar biti — vtaknil za eno noč v luknjo in ga drugo jutro zopet izpustil. Poskakoval je ko kozliček. In zato prihajate, pobožni oče, in...«

»Deček se ni vrnil domov.«

»Ni se vrnil domov?«

Gospod Vace je začudeno pogledal. Potem bo pač na planini pri svojih kozah! Kje naj bi sicer bil? O. Ijdje, Ijdje! Kako ljudje obrekajo! Toda poznam jih! Kar brž zabavljajo čez gosposko! Izpustum lastovico in drugi dan gre po vsej dolini glas, da sem izpustil jastreba, in preden bo priletel ta jastreb do Untersberka, bo nastal iz njega že zmaj. Tako govorijo Ijdje! Komaj za katerega vem, ki bi tehtal besedo, da se le obrne pogovor proti oskrbniku, ki mu morajo odražovati davek. Toda ribič, da, ribič! Sovraži me in se mi upira — vendar moram priznati: pošten je! Ce bi vedel kaj o meni, gotovo bi se pritožil! Gospod Vace je pogledal Ebervajna. »In po vsem, kar sem povedal, vidim, da mi še vedno ne verjamete! Pa stopite z menoj v izbo — tam visi sveto razpelo, pred katerim molim vsako jutro in vsak večer, prisegel bom nanj, in če bi še vedno ne marali verovati, potrpite, sklical bom moje hlapce, da bodo pričali in prisegli! Hotel je steči proti stopnicam.«

Dr. Jože Lavrič

tafnik »Kmettske zbornice.«

Zadnjič smo v našem listu povedali, da bo uspešno delo Kmettske zbornice prav bistveno odvisno od njenega urada, oziroma od sposobnosti in nesposobnosti uradu tva. Tege se obvidno dobro zaveda tudi zborično predstavu, ki je inovovalo že prvo osebo in povrnil ob tej priliki vodstvo urada enemu najsposobnejšemu našim mlajšim javnim delavcem, to je dr. Jožetu Lavriču.

Dr. Lavrič je znane Lavričeve rodbine iz Morav, kjer je tudi njegov brat prijet biljen župan. Gimnazijo je dovršil v Škofjihovih zavodih v Ši. Vidu in Ljubljani, nakar je odšel Studirat gospodarstvo na Dunaj, v Berlin in v Švico, kjer je v Zürichu postal tudi doktor gospodarstva ved Po dovršeni študiju je vstopil v službo naše oblastne samouprave, kjer mu je bila povejena statistika, a še preden je prišel do pravega dela, so bile oblastne samouprave razpušcene. Ob tej priliki je prišel tudi dr. Lavrič v banovinski službo in je obenem dovršil še pravno fakulteto Ljubljanske univerze.

V banovinski službi je bil dr. Lavrič zaposlen na raznih področjih, kjer je celo prejšnji režim postal pozoren na njegove zmožnosti. V tej dobi je objavil tudi dve važni razpravi: »Samouprava gospodarstvo v Dravski banovinici in Organizacija statistike v Jugoslaviji«, ki deloma sta, kar o resu v globoko je dr. Lavrič zajel nekatera naša važna vprašanja. Zanimivo je tudi to, da je dr. Lavrič kot komisar nekdaj »Samopomoči naredil konč spkulacijam, ki so pripravile toliko revcev ob težke milijone.«

Po nastopu sedanjega režima je bil poklican dr. Lavrič takoj na službovanje v Belgrad, kjer mu je bilo poverjeno zaupno mesto v kabinetu ministra dr. Korose.

Ko so bile letošnjo pomlad osnovane Kmettske zbornice in so se želeli oskrbiti po vodiljenem uradniku, od katerega je v znatni meri odvisen ves uspeh in neuspešen urad, so se kmalu osredotočili pogledi vseh na dr. Lavriča ter ga pridobili za to, da je sprejel ponudeno mu mesto, kjer bo lahko še bolj uveljavil svoje velike in še ne iztegnane zmožnosti nego v politično-upravni službi. Mi smo prepričani, da je dobila mlada Kmettske zbornice z dr. Lavričem na čelu moža, ki bo tako kot nihče drugi izpolnil nade, ki jih stavi v to prevažno ustanovo naše kmečko ljudstvo.

Tedaj ga je prijel Ebervajn za roko. »Pusti to, Vace! Prisegel si pri svetem križu, verjamem ti! In nič me ni želja, da bi ogledoval twoje hlapce, ki so pobožno Hiltiškovo nišo spremenili v krčemo in segli po mašnem vinu!«

»Objestna družina, pobožni oče! In lovske šege! Tako so navajeni! Toda potrpite, naučil jih bom lokati vodo! In iz hiše spodim vsakega, ki mi vrlega Hiltišalka...«

»Cetudi spodiš hudobne in najmeš dobre hlapce, mu je segel Ebervajn v besedo, »slabi vzgled tvojih sinov jih bo pokvaril. Pokliči svojega najstarjega, ki mu je Henink ime!«

V Vacemanovem obrazu se je zdrznilo. »Ni ga še z lovalce! Obžalovaje je sklenil roke. »Če bi zdaj le doma bil fant, da bi ga mogel postaviti pred vas, pobožni oče, in bi mi ga vzel v šolo! Ah, ta fant! Bo domala že štirideset let star, pa imam z njim še take težave ko z otrokom, ki dobiva zobe. Vsak dan naprede kaže novega! In ostali niso dosti boljši. Seveda, bil bi čudež! Pred petnajstimi leti, komaj da je bil rojen najmlajši, so izgubili svojo dobro mater in so doračali ko divjaku v gozdovih! Ozrite se tja, pobožni oče, gospod Vace je pokazal z roko čez jezero in vztrepetal z glasom, »lam z Vranje stene je padla njihova mati Frideruna ſez skalovje, in še danes nihče ne vé, kako se je ta ne-sreča zgoditi mogla! In zdaj pomislite: sedem fantov, pa brez matere!«

**Naročaite
in čitajte „Domoljuba“!**

P I S A N O P O L J E

Ali smo res tako žejni

Na zadnjem zborovanju, ki so ga imeli člani abstinencnega združenja v Belgradu, je predsednik te organizacije podal zanimivo ugotovitev, koliko v Jugoslaviji vsako leto pojpijemo na žganju in vinu. Povedal je precej visoko številko, namreč celih pet milijard dinarjev. Toliko za vino in žganje. To bi bilo ne dosti manj, kot polovica vsakoletnega proračuna kraljevine Jugoslavije. — Tako visokih številk menda le ne povzročajo samo toliko malih in kljub temu toliko obrekovani Slovenci. Na milijarde se pa vendar še ne razumem.

V skalo se zatejavajo

Casopis »Kat. inozemski misijonik« je nedavno priobčil podrobnejše podatke o številu nemških katoličanov na svetu. Po teh podatkih je celotno število Nemcev vseh ver na svetu okrog 95 milijonov. Od teh živi v Evropi 86.8 milijonov, v Ameriki 7.4 milijonov, v Aziji, vstevši Evropsko Rusijo, okroglo 1 milijon, v Avstraliji 40.000 in prav toliko v Afriki. Stetilo obmejnih in inozemskih Nemcev se suče okrog 30 milijonov.

Nemških katoličanov pa je: v Nemčiji nad 22 milijonov, v Avstriji 6 milijonov, v Luksemburgu 262.000, v Lichtensteinu 10 tisoč, v Danzigu 135.000, v Švici 1.150.000, v Angliji 10.000, v Nizozemski 60.000, v Belgiji 100.000, v Franciji 1.300.000, v Portugalski 1500, v Italiji 270.000, v Češkoslovaški 3 milijone, na Ogrskem 450.000, v Jugoslaviji 500 tisoč, v Romuniji 480.000, v Bolgariji 2000, v Grčiji 600, na Poljskem 400.000, v Litvi 3000,

v Latviji in Estlandiji 4500, na Finsku 600, na Norveškem, Švedskem in Danskom pa 5500. V Evropi je torej 36.200.000 nemških katoličanov, izven Evrope pa nad 3 milijone.

Od 95 milijonov Nemcev je torej na vsem svetu nad 40 milijonov nemških katoličanov. Ali hitlerjevc s tem dejstvom resno računajo pri svoji protikatoliški politiki?

Za krščanstvo Europe gre

Pred nekaj dnevi so priobčili pariški listi izvlečke pisem, ki sta jih pariški nadškof-kardinal Verdier in angleški nadškof Hinsley poslala kot odgovor na znano skupno pastirsko pismo španskih školov. Kardinari Verdier piše med drugim sledete:

»Pretresljivo pismo, ki ste ga na nas naslovali, je v resnici delo luči. S koliko jasnostjo prikazujete vzroke, ki so v vaši deželi povzročili strašno vojsko, ki še vedno traja! Kolikšno uslužbo izkazujete vsem narodom zemelje, katerim v luči dogodkov prikazujete, kam vodi praktično brezboštvo, propad hrani, slabljenje avtoritete in ljubimkanje vlad s temi nauki, ki vodijo v propad in smrt! Je to izredno koristen nauk, ki ga posebno nam dajete. V kravato rdeči luči vaših dogodekov moremo lažje spoznati nevarnosti, ki nas ogrožajo in mi vidimo jasnejše, kako velika mora biti naša pazljivost in kakšno naše delovanje. Popolnoma jasno je, da je silna borba, ki danes napaja s krvjo zemljo katoličke Španije, v resnici borba med krščansko kulturo in sovjetskim brezboštvo. Kri tisočih mučencev bo izprosila španski zemlji novega blagoslova. Bo-

doča Španija bo venčana s slavo mučencev in mnogih junakov in bo lepša, kakor je bila kdaj koli v zgodovini.

Angleški nadškof pa je španskim školom napisal tudi tole: »Od vsega početka nam je bilo jasno, da ne gre v Španiji le za kako državljansko vojno v prilogake vladarske družine, ali kakve vlade in se manj, kar se je varljivo podarjava, za demokracijo španskega naroda. V obžalovanja vrednem bratomornem boju smo spoznali strašen pretres, ki majuje osnove družabnega življenja, kakor jih prikazuje tudi vaše pismo in ki ogroža obstoj španskega naroda. Prav dobro vidimo, da je bil požar na španskem položku podtaknjen od onih, ki hočejo ves svet zajeti v plamene revolucije, pri čemer je krščanska kultura obsojena na pogin. Nismo se pomislili, da ne bi naših rojakov v tem smislu obvestili in da je tudi naša domovina ogrožena od iste nevarnosti, ki je upropastila Španijo. Kajti pregovor pravi po pravici: »Ako gori plot, ki nas loči od soseda, mere naša lastna hiša postati žrtev plamenov. Mi odklanjamamo, da bi bili pripadniki kakih političnih stranke, toda prav jasno spoznamo in nismo od vsega početka nič dvomili, da ni samo katolicizem, ampak vera vpliva glavnih ciljev napadov brezbožnih sil, ki so si Španijo izbrala za tisto glavno bojno točko, iz katere so hotele zažgati светovno revolucijo v vsej prosvitljeni Evropi.«

Verska svoboda v sovjetski Rusiji

Nova ustava jamči versko svobodo. Kakšna je ta svoboda v resnici, kažejo sledete številke: Prvo polovico tega leta je bilo zatvorenih in zaseženih 612 cerkva, odnosno bogoslužnih prostorov. Med temi je bilo 81 katoliških, 402 rusko-pravoslavnih, 60 turških mošejev, 55 judovskih sinagog, 6 baptistovskih in 2 metodistovskih cerkv. Od raznih brezbožnih

Gustav Strniša:

Ogljarji

Jernej ga je vprežaje pogledal.

Tonč je prijazno nadaljeval:

»Niti zaupati se ne smem nikomur in se z njim posvetoval! Tedi bi že povedal, saj si molčeč in tih. In ti si morda tudi res edini, ki bi mi lahko pomagale!«

»Kako naj ti vendar pomagam jaz samotar?« se je začudil ogljar.

Tonč mu je vse povedal o uboku.

Jernej se je praskal po glavi in kimal, preniščeval je in napenjal močgane, a takoj mu ni padla nobena pametna na um:

»Vedel sem, da ga ti nisit! Zdaj bi bilo dobro tega vraga prisiliti, da bi priznal, seveda bi bilo dobro, pa še kako! Toda na kak način naj zlodeja prisiliva?«

Tonč se mu je polaskal:

»Moder si in močan, da bi ga lahko zmlel v prah. Svetuj mi vendar in pomaga!«

Jernej je še in še kimal, se drgnil po debelem, močno zapognjenem nosu, sršil dolga resnata obrvi in kremžil zarjaveli obraz. Naposled je stisknil iz sebe:

»Zdaj še ne vem nihesar, nobenega izhoda ne najdem! Toda žakaj, da se prespim! Morda se vendar spominim kaj pamešnega, saj večkrat priletiš mimo, pa se oglasti! Pozabil pa ne bom, ker ti meni je ta cigan gorški! Pa ti morda niste človeka, a drugi naj tripi zavoljo nista. Jaz bi tako ljudi kar brez sodbe pobesil! Potem bi se bil vsak premislil in bi ne moril!«

7.

Stari lesni trgovec Zalokar je umrl ravno prav čas. Na srečo je bil življenjaku visoko zavarovan, da sta bila sin in žena preskrbljena. Prav tisti dan,

ko je prišel eksekutor, da bi mu prodal, ga je že dopoldne zadel mrtvoud.

Vse njegovo veliko posestvo je odkupil trgovec Mešiček, ki je bil moderen, mlad in podjeten človek. Imel je že prej v bližini Zalokarjevega svoje ogromne hoste, a zdaj je še Zalokarjeve pripravili.

Tako prve tedne je svetoval svojim uslužbencem, naj prirede svojo veselico. In drvarji in ogljarji so se res zedinili, ker je gospodar silni, naj se odločijo:

»Le brez skrb naredite rajanje! Založili bom denar jaz, a potem mi vrnetel Dobiček bo pa ves vaš, jaz ne marjam nihesar!«

Mešiček, ki za delavec ni bil slab gospodar, si je od veselice obetačel posebno spremembo. Upal je, da bo lahko svoje mestne prijatelje, ki so bili pač sami razvajenci, kar presenetil. Tudi svojo sestro Minko in njene prijateljice je pregovoril, da so se začele zanimati za prireditev in so hotele pomagati kolikor mogoče.

Mešiček sam je pa koval načrite in premišljeval, kaj in kako bi vse uredil, da bi bilo več zanimivosti in privlačnosti.

V široki dolini med hribi so se pričele priprave. Minka in njene tovaršice so prihajale slednji dan z vozom na trato, pregledovalo delo, svevale in ukazovalo ter privakale s seboj jed za delavec.

Vsi, zlasti ogljarji, so bili veseli, saj se jim tako še nikoli ni godilo.

Drvarji so postavili iz debel visoko miračno hiblo, podobno staroveški graščini. Vse je bilo preprato, a dobro izdelano, saj je nadzoroval delo lesnik mladi inženjer Slinnik, ki je nekega dan omenil tudi Jeriš:

»Tako zanimivi ste ogljarji. Dajte se no še vi postaviti in naredite kaj svojstvenega!«

In Jeriš se je spomnil, da bi napravili v kolu visoko kopo, ki bi jo začigali na veselic, a poleg nje bi postavili beračko ogljarsko kočo.

In Jeriš je to dejal tovarišem, ki so bili takoj zadovoljni. Lotili so se posla in zgradili kopo, ki je imela skoraj deset metrov v premeru. Tedaj so jo gradili in potruditi so se moralni, napravili so zanje poseben oder. Naposled je stata tam popolna in lepo okrogla. Zamazali so jo z ilovico in jo potem pokrili s travnato rušo, da je bila videti kakor hribček.

Dan veselice se je bližal. Vsi so ga željno prizakovali, a najbolj Mešiček sam, saj je povabil mnogo odličnikov.

Veseljni prostor je bil popolnoma spremenjen. Razni pavilioni so se smehljali med drevenjem, zastavice so trfotale, povsod je stjalo cvetje in umetno zgrajeni grad je vabil s svojo senco s blatom in dobro založenimi shrambami.

Preden se je tisto nedeljo pričelo slavlje, je hotel Jeriš odvesti ženo in otroke v ogljarsko kočo na veselic.

»Naj si gospoda ogleda, kako je vse v resnici! V koti boste in sprejemali boste te bogataša, da bodo vsej videli naše pravo siromaštvo, ki ga pač poznavajo menda iz knjig, ali še to nel! Pa se je uprla žena in tudi Vera!«

Naposled je Jeriš odvedel samo svoje najmlajše. Pa se je med potjo spomnil na gospodarja. Tako skrben je bil in dober ta gospod Mešiček, morda mu ne bo prav, da privede s seboj te zamazane otroke?

Ko je prišel na veseljni prostor, je uenal vse bolj spremenjeno kot doslej in vse praznito in veselo. Mlašenke so šele zaduji dan okrasile svoje stojnice z venici in vse uredile. In ko je stopical okoli in videl same srečne obrale, mu je postal kar nekam nerodno.

Tedaj se je oglašila gospodarjeva Minka, ki je prihletela od nekod in se naenkrat znašla smehljajoča se pred ogljarkom:

»Janez! Veste kaj! Otroke bi bili pač lahko doma pustili in prišli z ženo in Vero, ki je prikupljivo in lepo dekle! Ali jima ne privožite!«

edskov prihaja v orednji urad in na Stalina samega polno zahtev, naj odredi razlastitev vege cerkvenega premoženja in cerkvenih dragocenosti. Po približni ceni bi cerkvene umetnine same, če bi se v inozemstvo prodale, vrgle 120 milijonov rubljev, kar bi krilo doberen del oboroževalnih stroškov.

Za mir v svetu

Ameriški državni predsednik Roosevelt je imel velik govor, katerega odmev je šel po vsem svetu. Govoril je pod vtimom španške in japonsko-kitajske vojne. Poudaril je, da gre svet usodno pot. Krško se mednarodne pogodbe in obveznosti, zato ni več nobenega mednarodnega reda in nobenega zaupanja med narodi. Vojne se začenjajo brez napovedi in opozorila, v njih se pobija civilno ljudstvo, žene in otroci. Na morju brez povoda napadajo podmornice druge ladje. Države se vmetavajo v notranje spore ljudstev. Zato se je položaj v svetu tako poslabšal, da so države, ki hočejo živeti s svojimi sosedji v miru in prijateljstvu, resno zaskrbljene. Zato je potrebno, da se miroljubne države združijo in nastopijo proti krštvam pogodb. Danes je položaj tak, da je devet desetin vseh držav ogroženih po eni desetini držav, ki ruijajo pravice narodov in mednarodni red. Teh devet desetin mora najti pot, da uveljavlji svojo voljo.

Proti ubijanju neozdravljivo bolnih

Vatikansko uradno glasilo »Osservatore Romano« prinaša uvodnik, v katerem obosoja nekrščansko stališče nekaterih zdravnikov, ki se zavzemo za to, da bi države dovolile ubijanje neozdravljivo bolnih. To gibanje je zlagana človekoljubnost in zlagana znanost, proti kateri se morajo odločno postaviti vsi resnično člove-

ško čuteči ljudje. List navaja izjavo ravnatelja vseučiliške klinike v Bariju dr. Ferranninija, ki pravi, da nima nihče, niti država, pravice s pomočjo znanosti ali kakorkoli prikrajševati življenje kateremukoli človeškemu bitju. Gibanje, da bi države odstranjevanje neozdravljivo bolnih in starih ljudi uzakonile, je zločinsko.

DROBTINE

Hrana pri ledvičnih obolenjih. Način življenja pri ljudeh, ki so oboleli na ledvičah, zavisi od stopnje bolezni. Redno smemo uživati mleko, mlečne jedi, sirovino maslo, ženljivo, lahek kruh, vse vrste močnatih jedi, krompir, riž, sadje v vseh oblikah, zelenjava itd. Rib. mesa in jačec ne uživajmo doči, zlasti ne sirovih jajec. Popolnoma odreči se moramo govejji juhi, soko pečenke, diščam, stročnicam in ostremu siru. Od dišav je dovoljen citronin sok in dober kiel. Soli se ogibljimo. Na ledvicah bolni morejo živeti s celo desetletja, če se natančno ravnavajo po zdravnikovih predpisih.

Zobobolj. Zobni zdravnik: »Pravite, da vas zobje nudijo? — Bolnik: »Strašno! — Zobni zdravnik: »Popošto? — Bolnik: »Skoraj vsakih pet minut. — Zobni zdravnik: »In kako dolgo trajajo bolečine? — Bolnik: »Najmanj četri ure veskrivat.«

Pri zdravniku. Zdravnik: »Edino, kar morete storiti za svoje zdravje, je, da se popolnoma potopite v svoje delo. — Bolnik: »Kriz božji, godspod doktor, jaz mešam betoni.«

Voda v človeku. Marsikdo ne pozna sestavin in ustroja človeškega telesa. Med sestavine spada tudi voda, ki jo imajo mišice človeka 83%, možgani 87%, srce in pljuča 71, dočim je v kosteh samo okrog 27% vode. Odrasli človek ima v vsem telesu približno 63% vode, ki pa na starost usahne na 58%. Na dan potrebuje človek približno tri četrtnine vode, z dihanjem je izloči eno četrtnino in pol, precej je gre iz telesa s sečjo, kaka petina četrtnike pa izhlapi iz telesa skozi kožo. V krvi je 80, v seči pa 95% vode. Ce primerjamo gornje odstotke, lahko rečemo, da so ljudje precej »vodni.«

Presos krvi je v novejšem času pri raznih obolenjih postal vedno pogosteji. V prejšnjih redkih slučajih so se žrtvovali iz človekoljubja ali iz sorodniških ozirov dajalcii krvi, v sedanji tako

neugodni običi krizi pa so zlasti brezposejni s tem pridobivali zasluzek. zadnji čas se je čelo, da je bolnišnica v Ljubljani zelo omejila plačilo za to uslužbo. Sedaj je poseben odsek v Belgradu uredil to vprašanje za tamšnjo bolnišnico. Za 500 cm³ krvi (pol litra krvi) plača bolnišnica cca 500 din (upajmo, da bo ta več kot se enkrat koliko na grada kot dosej, veljala i za Ljubljano). Za obožne plača bolnišnica, premožnejšim zaračuna ali delno ali celotno v razmerju z obdavčenjem.

Krste in zibelji. Po predavanju dunajskoga prof. Winklerja so podonavski narodi po višini ljudskega prirastka kaž različni. Najbolj zdravi so narodi na Balkanu: Srbi, Bolgari, Romuni in Turki izkazujejo prirastko do 42 od 1000. Vecko leto se njihovo število pomnoži za domala tri odstotka. Ostali narodi — Madžari, Nemci in tudi Čehi — izkazujejo manj prirastka oziroma se pri njih število letnih emrit in število rojstev domala izenačujeva. Po italijskem vzgledu naravira v odpomoči tudi naša država podpreti mnogoštvene družine z raznimi ugodnostmi.

Smrtni lov za diamante. V bližini glavnega mesta angleške Guyane, Georgelown, je nek deavec pred tednom našel diamant izredne velikosti. Novica se je takoj razširila po vsem mestu in mahoma je bilo na najdišču več tisoč ljudi, ki so hoteli na tali način obogateti. Nastala je gneča, v kateri so pomanjrali nad 100 ljudi do smrti, 500 pa jih težko poškodovali.

Otroči vojaki. Nedavno je sovjetska vlada odredila, da se imajo otroci od 8. leta naprej potrebljati tudi v vojaški »svet.« Dobili bodo male puške, bajonetne, čelade, plinske mačke in še drugo oružje ter posebne vojaške uniforme. Do konca tekotega leta namernavajo na ta način izvezbiti 200 tisoč otrok za infanterijo, nadaljnih 600.000 pa za letalstvo.

Poklici v Živalskem kraljestvu. Mati narava je čudovita v svojem osnovanju. V rastlinstvu je ustvarila prava čudesa, za katerimi znanstveniki že stoletja stikajo in jim ne morejo odkriti pomena in načina. Živali pa jo obdarila z nagoni, ki čestokrat prekašajo naše človeške zmogočnosti. Čebela gradit celice, oti katerih porabi najmanj gradiva in ki imajo največ prostora; to je za človeka že zelo visoka matematika. Še vedno so žabe in krtilj boljši vremensovodi od najzanesljivejših barometrov in radio-napovedi. Ose in sršenje izdelujejo za svoje celice papir, ki se lahko meri z najnajščim človeškim papirjem. Svilopreka izdeluje svilo, katere se prekositi nobena umetna svilarna. Mravlje

trošijo veselja? Pa tudi svoj deček boste dobili, nikar ne mislite, da je bil vaš trud zastonjen!

Jeriša je zadregnjen močil in nekaj cinčal, a povedati ni mogel niti pametnega.

Minka ga sploh ni poslušala. Povabilo je otroke s seboj in napodila ogljarka, da mora nazaj v hrib po ženo in hberke. Minka je dala deco v oskrbo neki znani kmetici, ki je prišla radovedna past zjaha ter je bila zadovoljna, ko ji je gospodična stisnila v roko nekaj drobiža in za otroka pečene struklje.

Minka je takoj zaposlila tudi Vera, ki je bila še dokaj lepo oblečena, a mati je dobila nazaj svoje otroke in se kmalu znašla med drugimi svojimi znankami, ki so jim določili poseben prostor, kjer so jim postregli brezplačno.

Zasvirala je godba, temna grajska zgradba jo zasijala, črna kopa je bruhnila dim, a najprej so jele švigtali iz nje kačaste rakete.

Gospoda se je čudila, ogledovala neoblesano stavbo in kopo, postajala pred ogljarsko kočo, a vanjo ni stopil nihče, kajti ni se jum videlo umešno karitati si veselje s pogledom na bedo, ki je itak povsod na svetu dovolj.

Jernej je pomagal pri ogljarski kuhi. Oblikli so ga v bele halje in kuhal je v velikem kotolni, tovarili drvarji so kuhal gulaž, a nadzoroval jih je strogi kuhar iz mesta, ki je z visoko belo kapo na glavi ves rdeč in gladek silil pri aznemu Miklavžu, ki si je za veselico dal obrbiti brado. Teseš Bincelj pa, ki je služil že v hrvaških sumah in je znal peči tudi prešičke na ražaju, je res vrlil velik raženj in kar poziral vonj dehtecne pečenke.

Ljudje so se izvrstno zabavali.

Mešiček se je pokazal usmiljenega. Ukažal je dati vsem delavcem jedade in tudi piti, da se je povsod razvila dobra volja.

Veselica se je obnesla in gospodar sam res ni maral dobička. Održunal je stroške, a ostanek je razdelil delavcem in tudi Janez je dobil kar dva stotaka, ki sta ga tako omamila, da ju je

nekaj časa držal pred seboj in strmel v gospodarja, ki je že menil, da mu je dal premalo in mu je pridal še enega, češ da bo zato za samec nekaj manj, ker ofenzivni morajo vsekakor dobiti kak dinar več. Ko se je hotel Jeriša zahvaliti, je Mešiček že odšel dalje, a zotrdil mu je, da je to pač samo površni račun, da pa vsekakor dobi še kaktega kovača, ko bodo vse natanko preračunali, kar pa zdaj na veselici ni mogoče. Hotel se je pač tudi v tem pokazati gostom, ki so opazili vsako njegovo kretnjo in ga hvallili. Ker so bili nekateri njegovih kobi odjemalci, jih je to dobro delo in v tej njegovi kretnji so videli nekaj praktičnega in obenem tudi res človekoljubnega.

Sed dolgo v mirak so se ljudje veselili, a godba je svirala in jih vabila na trdnjani amarekovi oder, ki so ga postavili teseči načas za plesalce in vsega okrasili z zelenjem in zastavicami.

Gostje so se razšli šele proti jutru, vse veseli in židane volje.

Med tem ko so se ogljariji in drvarji zabavali, ko je donela poškodna melodija veselih godev skozi zord in dol ter se zaletavala v hrib, od koder je spet odmevala nazaj, je cigan Vrba čepel v hosti pod staro buktvo in postavljal. Nekaj besneča mu je slikalo v očeh in divje je stiskal pesti in zobe. Grizli sta ga zavist in jaza. Kako so srečni nekateri ljudje! Se ti bedni ogljariji so danes potušeni in imajo svoj veseli dan, pri polnih mizah sede, se veseli in še plešejo povrh. Postavljajo se s svojo veliko kopo, ki so jo pod vrhom okrasili s pisanimi papirnimi trakovi, da je videti kakor mogočna zelena pogacha.

On pa sameva in trpi. Še tiste zajčke, kar jih nalovi, mu pred nosom odnese Jernaj, ta buduči dedec, da bi ga strelal. E, mu bo že poskal, da, pošenio mu je bo zagodel, saj cigan ne bo pozabil, kako ga je zadnjih treščil ob tla kakor mimo šmenil. Da, kaj takega se ne pozabi preden se človek ne maščuje!

Hipoma se je spomnil, da ta večer Jernej pač ne bo doma in da bo prišel zelo kasno, še sploh pride. Kimati prične pred se in kleti. Potem se počasi dvigne in gre proti Jernejevi koči, ki leži v hribu tiba in mrtva, slična mrki krsti. Nečaj časa čaka, a potem se opogumi in že je pri vhodu ter skuha vstopiti. Stara je in kar zelenja, menda vratra zo pritrjenja s kavljem.

»Ni ga doma!« ugotovi Vrba in zadovoljno pokima.

Potem počaka, da se popolnoma zmrači in privne nato s svojim delom. Kočo hoda podreli, pa mu ne gre od rok. Jernejev delo je pač trdno. Pa je menil, da bo kole kar izvrzel, odbil desko in znosil vse na kup, podčašil dražje in začpal.

Zdaj se spomni, da ima Jernej v koči vsaj nekaj, kar je kaj vredno. Upre se v vrata. Kavelj znotraj odjenaku, cigan ga zusači zaslužno in skoraj telebne v kočo. Brž se lame ogledovati. Jernejeva sukunja visi tam. Stara je in kar zelenja, menda jo je podrevalo še od deda, a dobra bo.

»Le kje ima ta vrag puško? Mora jo imeti!« reje cigan po glavi in stika okoli, pa je ne najde. Nestrpen postane, vzame kotliček za kuhanje polente in nekaj posode ter z vsemi odhiti v grmovje, kjer pocodo zakopije, a plasti si kar obleče. Vrne se in prinese kup dražja in listja, naloži vse na Jernejevi ležišči in se reži:

»Nocoj bo pa mesto tebe tu počival rdeči petelinček, ki te pač ne bo preveč razveseli! Toda, kaj hoda, bralec moj ljubi, se boš pa nekaj tednov potopal po hostah in prenovečal na prostem, bo vsaj spoznal kakšen revtek je Vrba!«

Ze je prizgal biglico in zanetil. Ko je videl, da ogenj prijema, je odšel iz koče in jo skrbno spet za seboj zaprl in zakavljal. Dokaj, daček proš se je viegel in potakal, da je videl, kako je plamen švignil kvísku. Zdaj so se mu oči zasvetile od veselja, z divjim užitkom se je njegov pogled upiral v planec in najrajsi bi vriskal, ko je gledal uporaščanje uboge koče.

so pravi gradbeni inženjerji in vojaški ženiji, hkrati pa državni, da uspešno izkumujo z državnikami med ljudimi.

Hija na kolesik se udomačuje — seve v Ameriki. Dosedaj živi 300.000 ljudi v domovih, ki se poljubno premikajo po kolesih. V zadnjem času so začela ameriška mesta graditi za hiše na kolesih posebna pristališča. Prebivalci takih hiš se imajo kaj komodo, ker menjavajo svojo domovo po mili volji. V poletju živijo kje v gorskem svetu ali ob kakem jezeru, pozimi pa se pripeljejo v mesto. Oblast si je začela lositi glave glede pristnosti teh modernih državljakov brez stalnega bivališča, ki so hiše na kolesih obdavlja.

D'Annunzio, zavojevalec Reke, je čudak. Navedno je sporočil svetu, da se je naveličal življenja in se bo vrgnil v kad z jedko tekočino, ki bi razkrojila njegovo truplo. Več let mož že spri odet v redovniško obliko nameščo v postelji v klesi. Sicer pa bi bil moral že pred 30 leti umrjeti. Nekoga viharuega dneva se je v Livornu vkrcajal na jadrnico, odrnil proti morju, prekučil čola in padel v morje. Brkone se je nato premisil, ker se je redil s plavjanjem. Sam je priznal, da je hotel umrjeti po način nekoga angleškega pesnika, ki je uprav na njegov način deselitev prej na istem mestu izgubil življenje. Premisil si je tudi tokrat, ker ni bilo slišati, da bi bil svojo napoved izvedel.

Slaški poplavili angleško pristanišče. Te dni se je pojavila v angleškem pristanišču Stornoway tako množina slaniškov, da ni bilo videti vode, marveč same ribe hrble. Saino trije ribiški čolni so ujeli nad 200.000 rib. Ribje mreže so se vse potrgale. Angleški lisi so k nemavdanemu pojemu zapisali, da je sreča, da se to ni zgodilo kako srboto, ker v nedeljah ribe ne prodajajo in bi se velika množina pokvarila. Ribiči so po bogatem lovru za zimo preekrbjeni.

Požrešnost morskega volka. V Tihem oceanu pri Havajskih otokih so ujeli pred nedavnim morskega volka, ki je imel v svojem nemavdanem želodcu: dve ladijski sidri, izmed katerih je eno obo 5 kg težko, drugo pa več kakor 20 kg, 20 m do go ladijsko vrv, 5 kg vijakov, žlebjiv in orodja, zapestno uro, lopatico za premog, dozo za podar, dve konjski podkvi, eno čepico, pas za patrone ter klešče, s kakršnimi tarejco orehe. Vsega skupaj je imel ta morski volk v želodcu 120 kg, sam pa je tehtal 700 kg.

Nagel za 25.000 šilingov! V neki cvetlični tako zvanega Rockefellerjevega središča v Ameriki

je bil razstavljen lonec nageljnog, za katere zameva vrinar 5000 dolarjev. Cena je zato tako visoka, ker pripada rastlini neki posebni vrsti nageljnog, ki je silno redka. Vrinar je vzgojil rastline s cvetim v petih letih.

Volivni oklici starih Rimljancov. V izkopinah rimskega mesta Pompeji so našli med drugimi tudi oklice in pozive na ljudstvo, kako naj voli avto tribune. Nekateri med njimi so sila evojevrstni in

se glassijo: Aosilina prosi volivce, naj volijo Lucija Sekunda, najrenejšega mladeniča pompejskega. Volivci naj ne pozabijo voliti mojega zaročenca Lucija Sekunda; Lucijus Titemus je bil vedno moj dobr si, volivce prosim, naj ga volijo. Kdo voli mojega moža, bo odslej živel cenejši in bo brepplačno obiskoval cirkus in gledališče. Ne glasujte za Petronija, ker je star in grd, glasujte raj za Tita Kviričija... Kako bi dejali: Nič novega.

Gosi so poznane v Evropi že nad 400 let. Pravijo, da starejše so gosi, tem boljše so. To ni čista resnica. Navadne tovarniške gošči imajo levo zvok in ga ohranjajo pa naj so le tako stare. Prava violina je ročno delo. Pri tem je čudno, da so dobri izdelovalci gošči v našem času sile redki, izdeki starih mojstrov — Amatice, Stradiavije, Guarnerija in kakor se že imenujejo — pa dobijo vedno lepše, čistejše glasove. Do danes ne poznajo skrivnosti mojstrskih gosi. Poskušali so dogmati na vse moguče načine, preiskovali so les, politure, preizkusili s pomočjo električne sile. Cele knjige so že pisali o tem, unicili številne stare gošči, a do danes niso mogli dognati, v tem je skrivnost: gošči starih mojstrov. Slednja ostane brkone z njimi pokojana.

Kotiko je poslušalec radija na svetu? Po ameriških letopisnih podatkih je na svetu 56.221.000 sprejemnikov v obratu. Od teh jih skoraj pol odpade na Ameriko in sicer po večini na ozemje Združenih držav, katerje izkazuje 25.622.000 aparatorov. Evropa jih ima nekaj manj, to je okrog 22.898.000. Azija je kljub svoji velikosti, v radiofonskem oziru kaže beraka — vsa ne šteje več kar 2.563.000. Ogonomo večino teh aparatorjev imajo Japonci — namreč 2.190.000. Južna Amerika steje 1.088.000 radijskih naročnikov, Afrika pa le 210.000. Če računamo, da ob enem sprejemniku posluša povsed več pet ljudi, potem lahko zapišemo, da posluša radio na svetu kakih 350.000.000 ljudi.

Levičari. Pri tem ne mislimo na socialiste ali komuniste, marveč na ljudi, ki dajejo pri vskidanju poslu preiskan lev in te deseti roki. Približno vsak osemnajsti človek je levicar. Ta posebnost — napaka ali prednost, kdo naj presodi? — je razširjena po vsem svetu in pri vseh narodih. Slutijo, da se podudejo, in sicer predvsem v moškem rodu. Drugi spet trdijo, da ima levicarstvo svoj vzrok v možganih. Pravodenja večja levicarjev lahko učenosti, da uporabljajo lahko ob roki z isto spretnostjo. Slednje igra veliko vlogo pri Japoncih, ki uporabljajo orožje s potlibno roko in pri katerih torej en mož zateže za dva navadna.

Ogenj je zadnjih z vso silo in obsevtih tudi cigana, ki se je zdaj spomnil, da bi lahko začel goretih gošč vse gozd in bi naposred vognjeni planinah že lahko izginil na sam. Tako je vzel pot pod noge in stekel kakor mlada srna po stezi vedno dalje in dalje.

Res se je vnoči tudi nekaj grmičja v bližini koče, ker pa ni bilo veira, je ogenj pričel pešati in je naposred izplapolat. Jernejeva koča pa je izginila v njegovem objemu in ostal je za njo samo kup pepela.

Ijudje na veselici niso opazili ognja, saj je koča stala na nasproti strani hriba. Kvečemuje je kdo opazil dim, a vsak si je pač mislil, da gori kaka kopa, saj hujšega ognja ni bilo videti.

Ko se je ogljari pozno pončoči vrátili domov, razen Jeriša, ki je pač moral zaradi otrok že prej v svojo kočo, jim je prihitek nasproti Tonač, ki je zasplojen Jerneju ustavil:

»Prekasno sem pričel nočoj k tvoji koči Ali več, kaj se je zgordilo?«

Jerneju se je takoj razdelo, da mora biti nekaj posebnega, saj bi sicer divji lovec, ki se je ljudi zelo ogibal in se tudi hal, da ga zgrabijo orodniki, pač ne pričel tako daleč v dolino. Radovedno je pogledal prihajača.

»Povej no! Ali je ta ciganski zlodaj imel kremlje vmes?«

Tonač je pokimal:

»Da, Vrba! Kočo ti je začgal. Dobro je moral zanetiti, da je pogorela do tal.«

»Hudilj!« je zaklek ogljar proti svoji navadi in se pričel za glavo. Spomnil se je na svoje prihranke.

»Nisem bogat človek, toda samec sem in nekaj malega sem si prističil. Menda mi ni hudobar upočeli tudi mojega denarja?«

»Ce ga je našel v koči, ga je pač sam vzel, sicer je gotovo zgorel, še si ga imel nezavarovanega!«

Jernej ni odgovoril.

Oba sta se podvzala v kreber.

Zalostno pogorišče ju je sprejelo. Še se je vili iznad njega dim, a koči ni bilo nikjer.

Jernej je prostor preiskal in ugotovil, kje se je koča začela. Od vhoda je našel pet korakov.

»Tule v koču je bil kamen v tleh. Morda ga ni premaknil?«

Z vejam sta pometla tla in dospela res do kamna pod pepelom. Odlomila sta debelo vejo ter ga skušala dvigniti, kar se je močnemu ogljiju kmalu posrešilo. Pod kamnom je ležala umazana stara cunja, ki jo je Jernej odvил in se zasmajal:

»Denarja vendar ni dobil, pa tudi upepelil ga niti! Zdaj bo že šlo... Cakaj! Ali nisi rekel, da si ga videl takoj potem, ko je ogenj zaplapotal?«

»Svedalo! Saj sem ga celo opazoval, ko se je enkrat vrnil, vrgel v ogenj jehkovo vejo in zakril: «

»Le vsa pogori koliba črnega vranga!«

»Naznanim ga!« je zakričal ogljar, a polem se je gromko zahuhljal in pouđaril:

»Da, vidiš! Sicer ti ne boš mogel za pričo, ker bi te takoj zgrabil. Toda če povem, da imam prife, ga bodo orožniki pač sami polskali, ko jim povem kar naravnost, da je samo on pozigalec in tedaj, ko ga primejo, lahko povem tudi, da je prav on morilec hmelniškega čuvaja Pega. Ko bo v rokah pravice, pač ne bo nevaren in se ne bo mogel znašati nad Jerišo, ki ni kriv, da se je vse razvedelo!«

»Prav imaš! Toda orožniki moraš vendar reči, naj mu ne povedo, da si ga naznani,« je omenil Tonač.

»Zakaj pa ne? Ali se ga tako bojiš? Meni je svoje pač naredil in več mi ne more!«

»Ne, ne bojim se ga! Ampak meni se kar dozveda, da ni popolnoma pri zdravi pameti, saj bl sicer pač ne ravnal takoli!«

Jernej se je zarežal:

»Ce je norac, naj ga zapro nad norac, če je pa hudodelec, naj blugija, kakor je zastužil!«

Tonač mu je smehljaje pritrdir. Potem ga je vprašal, kje namerava prenočiti.

Jernej je brezkrbno zamahuš z roko:

»Hosta je moj dom in tu lahko prenudujem dokler ni mira. Potem, predean pritisne burja, si bom že kaj poetavil. Ponoči mi boč lahko pomari graditi, kadar bo jasna noč, saj tedaj ne bodo morda orožniki stikali okoli.

»Pa bi šel noči z menoj!« ga je porabil Tonač.

»Pa grem, saj sem radoveden na tvoj dom,« je odvrnil Jernej in se okrenil.

Počasi sta odšla čez hrib v drugega in čez drugega v planino, ki je visoka in ponosna njala v mesedini. Za skrivilo so se pred njima posledne strmine, sive in sovražne so strmele z višave kakor skriveni obrazci okamenelih velikanov, vstajajočih iz nejasne davnine.

Visoko med skalami se je Tonač ustavil. Skozi ozko razpoloko sta se spazila globlje med skale. Razpok je divil lovec spretno zamaskiral z majhnimi kamni, ki so tvorili navidez nekako celoto. Nekaj časa sta se še plazila med skalami, dokler nista prišla do nikake police, zlezla nanjo in se potem spustila globlje ter se znašla v ozkem kotu, iz katerega sta potem prišla še niže v dolini.

»Doma sva,« je dejal Tonač.

Jernej se je ozrl. Pred seboj je zagledal skromno ležišče in na dveh kamnih desko, ki je pač služila samotarju za klop.

»Torej tukaj se moraš skrivati po nedolhem?«

Tonač pa je pomolil Jerneju desnico in mu nekam svečano dejal:

»Pozdravljeni ti prvi v mojem domu, kjer razen mense ni bilo še nikogar!«

Vsela sta se. Lovec je iz nekega kota prisnel trdo zaprto lesenčko škatlo, iz katere je vzel kos arnine in kruh, a iz peska je izkoval steklenico jabolčnika.

Kako sem spisal pročrto za „Domoljuba“

(Izvajalec spomin ob njegovih 50 letih.)

Tisti čas smo bili dijaki 1894 četrtošolci zelo zavzeti na ljudsko književnost. Knjiga, kakor n. pr. Mohorjeva, ki je bila ljudstvu bliza, je bila tudi nam. In hot, kakor »Domoljub«, ki je bil ljudstvu blizu, je bil blizu tudi nam. Ustanovili smo celo ljudski književni krožek, ki pa nikoli ni prav prišel do razmaha, ker ga je prekošil v preglasti poski krožek, ki ga je vedel sošolec Anton Lajovic. Vendar so prav pesike skupno vaje storile, da smo se dijaki omiljeni načini in pogovorili med seboj tudi izven šolskih obveznih ur. Tako je prišlo, da se je včasih po peskih vajah domov gredre sestali krog peterit, ki smo imeli dalje ali kraje književne posnuske.

»Ti boš prvi napisal prvo črto za »Domoljuba«?« je nekoga popoldne književni krožek dočel prav mene. »Za prvi honorar si bom, kakor pravi naš Knapret (profesor zgodovine), omilil!« knjige, kamor bom začasovali evo leposlovne vaje.«

Udati sem se jih moral. Tako sem pričel razmišljati, kakšno črto iz selskega življenja bi napisal za »Domoljuba«. Toda tiste dni se nis bodovali v naši vasi zgoditi nič posebnega. Treba bo torej poseti v preteklost. V spominu mi je že bila ženljivanska svatba, kakor sta jo pri Alešu pripravila svojinske sedanja novoporodčenca Anton in Marjeta Villanova. To bi bil, sem si mislil, priključljiv naslov »Svatba pri Alešu«. Morebiti bi se pa to uredniku zdelo za dijaka neprimeren nov? Omenjati bi bilo treba gostijo in gostilno, kar vse je bilo dijaku četrtošolcu prepovedano. Kazalo bi torej spisati ptičarjev Terezijevoga Janeza? To bi pa nategnilo postati preveč pesmo, kar zoper ni primerna enov za črto, ki bodi vedra in vesela? Ker nisem vedel, a urednik »Domoljuba« kar naboči. Prej sem seveda občuo prebral pred avom: kričičnim krekom, ki je v upanju na dvojno honorar za dvojno črto sklenil, da se poleg skupne vspomavne knjige priredi tudi skupen izlet na Sv. Katarino. Dovolj visok in lep sklep!

Kmalu potem sem že stal v sobi »Domoljub« vegač prednika. Po resnični in pravici sem mu povедal, odškod in zakaj prisadam za list dvoje selskih črtic. Urednik se mi je ljubo nasmehnil in dejal, da ga veseli tako vnenja domoljubnih in »Domoljub-

viha mladih braščev in sotrudnikov iz dijajih vrst. Oblijubil je, da bo obe črtici kazalu preberal in potem bo videl, kaj in kako je s to rečejo; honorar pa da se navadno podeli, ko je rokopis izkan. Za novince je seveda tarifa nižja, toda z oziro: na dijaku se v potrebnem slučaju tudi poveča. Če tri ledne pa, da naj pridev vpravat. Tudi je še pogledal, kako da sem rokopisa podpisal. »Miročenski! Ime je kar dobro, je urednik dejal in izrazil upanje, da bo tudi vsehina lepo odgovarjala temu lepemu imenu.« Črtici »Svalba pri Alešu« in »Ptičar Janeze« sta čaščeni na vstajenja dan.

Naj književni krožek je bil z mojim obiskom in njegovim uspehom v uredništvu »Domoljuba« kar zadovoljen. Ker smo pri peskih vajah tisti dan prav navdušeno peli Satinjevo skladbo »Na planine, na planine...«, je moš krožek sklenil, da se — ker že ne moremo na planine — naš dogovorjen izlet vrši še v tekmu prihodnjega leta. To nam je bilo vsem jasno zapisano v našem mladostnem upanju: »honorar za izročeni rokopis ne nastane.« Za tačas pa smo si potreben dar izposodili pri premožni gospodinji enoga izmed članov književnega krožka.

Zletniški dan na Sv. Katarino je bil četrti oktober. Na Tukšem čelu pod Sv. Katarino smo se male pred poldnem odpeljili na sadovitev vrta premožnega kmetja. Na teh v travi je ležalo vse polno jabolk. Zdelo se nam je, da že nekaj dni ni bilo nikogar, da bi jih pobral. Pomudil smo se torej za to delo mi — člani književnega krožka. Več si jih je nekaj nabral v svoj lep in eno mirno posedil po travi ter jih jedil. Bila so prav obusna jabolka. Bodisi dar!

Kar pride z polja nimo nas krepka, postavna žena: obščinita nasa je vse z dolgim in resnim pogledom, ki je razdebel, da jo gospodarica vrta, kjer smo sedeli. Pričakovali smo, da nas morda celo pozdravi, ker smo vi vanjo gledali s prav hvaležnimi pogledi. Toda da je molč, nimo nas... Ko pa se je za nekaj korakov oddaljila od nas, se je prilepla hudoval na vse glas: »Ferdanama la-kota! Prekimenska skrie! Ce nimam denarja, da bi jih plačal, jih tudi rabutati ni treba.«

Saj jih nihče ni klatali: niti enegač smo se drug za drugim opravidevali. »Na teh smo jih pobrali. Ne bomo nobenega več.«

Zaterjavka je zopet molč odšla.

Paučel sem deloj tovaršem: »Vedanimo, da ne pride še kaj hujšega česa nas!« Vatari smo in šli naprej.

»Skoda!« sem spolom z modroval tovaršem: »dniseno tega prej došivel, preden ocm napisaf prvo

VESELI PRAZNIKI

»V mestu in na deželi

DR.OETKERJEVIM pecilnim prščkom

seljsko črto za »Domoljuba«. To bi bil mikaven prizor iz selskega življenja!

Selska žena ni vedela, koliko veselja nam je naredila s svojim imenitnim pozdravom. Iz tega so namreč ustankov vidi, kako sodi kmeti o mestnem postopcu. Seveda bi bila seljanka milje nastopila, ko bi v teh lastih postopčih videla uboge dijake, ki so veseli, da se jih nebo spomni s kakšnim odpadlim jabolkom pod drevesom. Ko bi pa celo vedela, da smo »ljubski književni krožek«, bi nas obdarila s polno košaro jesenskega sadja. Tudi ne bi rekla: »Ce nimam denarja; zakaj izvedela bi, da honorar še pričakujemo od uredništva »Domoljuba«, ki je kmalu tako drag in dobrodošel let.«

Pri Sv. Katarini smo si potem privožili še nekaj drugega prigrizka, seveda smo ga pošteno plazali s posojenim denarjem. Naš »planinski zlet« je sicer izvršil hrč sleberne žale posledice za vseh izmed udeležencev razen — zame.

: Pokrepčajva sei Moja začeta je skromna, saj več, mati je skromna, krast pa ne maranc! No, počasi bo že bolje, samo da bi zmel spet med počne ljudi.

Tonč je povabil Jerneja naš leže. Tudi sam se je spustil na trdo ležišče in kmalu sta zaspala trdo kakov ubita.

8.

Cigan Vrba je ostal predzeten kakor vedno. Ker je bil za svojo osebo prepirčan, da ga nihče ni viden, ko je začgal, se tudi nič ni bil. Orožnikom se je sicer vedno izognil, toda bežal ni nikoli pred njimi, saj je vedel, da mu za enkrat ne morejo do živega.

Nekoga dan pa je srečal Jerišovo Vero na gozdni pasi. Kar obstal je. Stasita sedemnajstletnica ga je vsega obarala, kakor bi je ne bil prej sploh opazil. Pričel je z njo kramljati, a ona mu ni niti odgovarjala.

Vera, ki se ga je zbalila, je hitela domov, a vasilivi Vrba jo je kar spremil in ji govoril razne neumnosti, ki jih ni niti razumela. Ko sta priskočila do prve kope, se je oddahlila. Zagledala je pred njo svojega očeta.

Jeriš ni cigan in niti pogledal, rezko je ukazal hčerk, nai, počaka pri njen, da gresta skupaj domov.

Vrba se za Janeza ni dosti menil. Ker pa Vera ni hotelu sama naprej domov in je občela, je pričel govoriti Jeriši o nji, češ, da sam ni vodel, kdaj je dorastla, da je postala prava lepotica, da je res že dozorela in se je on zagledal vanjo.

Pošteni Jeriš je pred predznežem zbledel in najrajs bil ga udaril, pa se je premagal, ker je poznal ciganovo močevalnost. Odgovoril mu pa splošni, temveč ga je samo jezno očisnil z očem.

»No, no, kaj se boš jezik! Mar ni prav, da ti počivalim hčerk! Vesel bodi in ne skrivaj jo v svojo umazano hčerko! Tako dekhe more med zvet, da se kaj nauči in da kaj vidi. Z mimo bi bla

duščič! Spet bi se lotil svojih citer in povedel bi te okoli! Ali bi ne bilo lepo in prijetno?«

»Glej, da zgineš!« je tedaj kar zarjur ogljar in dvignil debelo poleno.

Mladinka se je zbalila za očeta in samu je zvrnila ciganu mirno in resno:

»Zakaj me ne pustite pri miru? Kaj vam je padlo v glavo, da ste se danes vedili, saj ste mi dali vedno mir?«

»Ker sem žele danes opazil, kako zala punite si,« so jo sladkal cigan.

Oče je kar pestil delo in šel s hčerkom domov. Preveč razburjen je bil in bal se je, da bi res ne skočil v ciganin, ki bi ga pač premagal in se naposled že zmosil na njim.

Ko sta prišla domov, je Vera kar zajekala, a oče je divje rentačil in se jasal, da pred tem ciganom ciganskim ui nikjer miru.

Hči jo potažila materi in ji vse povedala, kako je cigan sill vanjo.

Agata se je prestrašila, da se je kar prijela za glavo.

Jeriš pa je trdo dejal:

»Rokel sem že, da mora dekle od doma in bla bo. Zdaj je zadnji čas, da ji dobim hčerk kruha. Na ciganu ne bom pazil, pa četudi opremi za njim, mi naposled iz mačevalnosti zapali bilo kakor je jo Jerneja.«

Se tiste dni so se zmenili z gospodarjem Mecnikom, ki je bil takoj pripravljen sprejeti Vero k otrokom. Dogovorila sta se, da bo s prvim željitočem svojo službo.

Cigan pa je zdaj vedno pogosteje oprezal okoli Jeriševe hčere in vedno upal, da bo Vero dobil kje samo in ji pričel spet čekati o svoji Hubejni. Vsa so to opazili in onemiri tudi Jerneju, ki je šel tiste dni naznaniti ciganu zaradi požiga.

Jeriš je bil tega obvestila vesel. Zadovoljno je pokimal in zabrunil:

»Dobro, da ste me opozorili! Zdaj vaaj vem, kje lahko dobimo tega lopoval!«

»Gospodje orofnikhi! Moje ogljarsko hčobo!«

začgal tisti nepridiprav, tisti pridanič cigan Vrba! Še lastni bratje so ga vrgli iz svoje družbe, še prav ciganska sodrža ni kaj prida! Le vprašajo prvega ciganina, ki ga boste srečali, kdo je Vrba, pa vam bo res pevedal, kakdem poštenjakovič je to! Cudno, da ga tako dolgo pastite, da hodi oketi in plazi počne ljudi!«

Tako nekako je tolj Jernej cigan, stal v orožniški pisarni, se prestopal in nencal z nogama kakor bi ga vse tičalo.

Poveljnik, velik širokoploč resen mož, ga je strogo očignil z očmi in se zadrl.

»Kaj govorite?« njeni njegovi ljudje, nam nič mar! Zakaj ga nič pustimo, da bodi svobodno okoli, vam nič mar! Ce vam je res vpečeli koča, je pa to druga stvar! Boate pa lepo povedali vse nastopil Mi bomo ustanko zapisali in preiskali!«

Jernej ni držal jezika. Povedal je, kako se cigan klati po hostah, da se ga vse ogrijerji boje, ker je nevaren, da ni še nikomur niti dobrega storil, a slabega že mnogo, saj nastavlja tudi divjadi, a zdaj je se njemu zanetil koča.

»Sverno! Sverno! Cemu toliko nivakije?« se je jezik poveljnik. Ali ne veste, da nam vaše modrovanje in ugibanje nič ne koristi? Mi moremo vedeti samo, kar se je res zgodilo! Torej divji lovec je tudi? Hm! Zakaj nam pa nista tega že prej naznali. saj ni začal koče prav tedaj, ko je nastavljaj zanke divjadičnic!

Poveljnikov glas je bil še bolj rezek.

Ogrijar se je popraskal po nosu kot večkrat, kadar je bil v zadregi, se prijazno uasmehnil in odvrnil:

»Veste, gospodje! Povedal sem vam že, da se ga vse preveč bojimo. No, tudi jaz sem se ga do zadnjega naložil, ker ga poznam. Res pa je, da marsikom ne bo dobra predia, če bo izvedel, da je načnajan in bo še vedno hodil svoboden okoli po svetu. Zato upamo in vaa presimo, da bi ga zgrabil takoj in brez oklevanja. Veste, ta ticek je zakril tudi tisti umor hme-

Po treh tednih sem se namreč oglasil v uredništvo »Domoljuba«. Urednik me je natančneje izpravljal o mojih demontažah in drugih razmerah. Spoznal je, da bi bil na mestu milodat, če že ne more bili honorar. »Le pridno piši! In še kaj prinesi! Glavno je, da se vadiš. Früh ubt sich, was ein Mister werden will. Reci svoji materi, naj pridejo jutri k meni!« Tako me je prijazno odzovil urednik, ki je materi drugi dan izročil pet goldinarjev za najvažnejše potrebe v družini.

Moj honorar sicer ni šel po vodi, a šel je po svoji poti mimo mene. Kako naj sedaj poravnam zletino na Sv. Katarino? Tovaršem nisem mogel povedati, kam se je obrnil moj honorar. In zopet mi je príšla na misel Alešova hika. K Alešovi mami pojdem in jim povem, da sem zaradi davne »Svatobe pri Alešu« prisiel v neprijetno zadrgo. To je bila moja rešilna misel in pot.

Dobra Alešova gospodinja Marjeta se je smejala, ko je ališla, kako sem prisiel v stisko zaradi Alešove ženitnine. Segla je v řep in mi darovala lep, avetel goldinar. Več pa tudi ni znašal moj doig. Moja mati pa so mi in uredniškega milodara kupili zaželenjeno knjigo, kamor naj bi se vpisovali lepošlovni prispevki našega knjižnega krožnika. Krožek pa se je na koncu četrte šole razdelil in knjiga je kakor razorana, priravljena njiva ostala meni. Od lista do lista, od razora do razora sem vse posejal z miloščivijo svojih prvih pesem. To knjigo hraniš Že sedaj in mi je ljub in hvalezen spomin na prvega »Domoljubovega« urednika -- Andreja Kalana.

Dr. A. M.

ZA DOBRO VOLJO

»Sto dinarjev dam onemu, ki uacenkrat spije pet litrov vina,« je dejal v gostilni neki Amerikanec. V tem hipu je vstopil majhen mož, slišal ponudbo ter zopet tisto odšel. Cez četrt ure se je vrnil in ker stave še nihče ni dobil, se je lotil on. Kmalu je bila barigla petih litrov izpraznjena.

»Nisem mislil, da boeste zmogli,« je pripomnil Amerikanec, ko mu je izročil bankovce za sto dinarjev.

»Tudi jaz nisem mislil, zato sem se šel pa prej prepričati, če bo šlo in pri Balantau spil pet litrov za poskušnjo.«

Oh, ta mizadisa! Mamica: »Zakaj se jokaš, Nežka? -- Nežka: »Peppek mi je vrgel žemljo v vodo.« Mamica: »Ali z namenom?« -- Nežka: »Ne, e sirovim masirom.«

nihkega čuvaja. Prič pa zdaj nimam, a doble se boste videli, da se bodoče.

Poveljnik je skočil kakor bi ga pičila osa: »Kaj? Kaj? Vi trdite, da ni krv uboja tisti divji lovec Toma, tisti zviti vrag, ki nam vedno izgine kakor kaštra in se skrije v skalah, da ga ne moremo nikoli izalediti.«

»Da, da, gospod, to trdim.« Poveljnik se je spet vzadel, a Jernej je hitel: »Gospod! Ali vam amem nekaj svetovali?«

»Kaj vi mi boste svetovali?« Vi, ki se razumeete na vaše ogle in hostote.

Potem se je mahoma pomiril, pogledal Jerneja in se zasmjal.

»No, pa z besedo na plan!« Ogljar se je sklonil kakor bi mu hotel nekaj zaščetaplji:

»Vjemite Vrbo in vrag naj me vzame, če se ne bo vse pojasnilo!«

»A kje naj ga dohimo?« Jernej je pomeščikal:

»Zvečer opreza mreina okoli Jeriševe koče. Vrko no lazi tam okoli, menda se mu je Verica, tista punčka, zavrtala v molgane. Norec stari, ne vam kam mislite!«

Orožnik se je zahabiljal:

»Mladost premoti starca, a vi tega najbrž ne razumete, čeprav se najlaže razume, kajti vsak brepeni za svojo mladostjo, le da ga mladost v podobi mlade lepotice navadno pusli na edilu.«

Umolkil je in se zamislil. Potem je penandoma vprašal Jerneja:

»Kaj pa, de bi vam dal dva orožnika s seboj, da bi jima kar vi pokazali pot?«

»Ne bo nič! Prvič bo vsak, kdor me bo videl, dejal: Vidil ga poštenjaka Jerneja, pa je le začel na stranpot, drugič, bo slaba zame, če me cigan zagleda. Ukel bo in mi spet škodoval, pa vi ga potem sploh ne boste zlepia dobili, ker bo vedel, kakšen veter pihat.«

Potem se je ogljar nenadoma spomnil:

»I, dekletu rečem, Veri! Ne more ga trpeti.

»Ali si bil pri sosedu?« »Včera. Pomislil, zmorel je!« »Bog pomagaj! Prav zares zmorel?« »Zares. Zmedeno govoril in besni.« »No, kaj pa zdaj?« »Skudil sem pametno govoriti z njim in mu dopovedati, da mi je še 100 dinarjev dolžan.« »Pa jih je da?« »Kaj še! Tako nor pa še nil!«

Dva potnika, ki sta pozno ponoči stopala od Čepuli proti Strmici, sta potrkala na okno Štibernikove domačije. Ko je gospodar stopil na prag, mu povesta, da sta gori v gosdu ob potu naletela na mrtvega človeka.

»Kakšen pa je bil?« je radovedno povpraševal Štibernik.

»Takoč, vše velikosti.« »Ali je imel vivo oblike na sebi?« »Da, da, vivo.« »Cevlje?« »Da, cevlje je imel na zadrgo.« »Ne, prvi Štibernik, potem jaz nisem bil, ker ni bil pošten.«

Gost: »Jaz ne morem jesti te juhe.« Natakar: »Oprostite, takoč poklicem plačilnega.«

Gost: »Jaz ne morem jesti te juhe.« Plačilni: »Oprostite, takoč poklicem gospodarja.«

Gost: »Jaz ne morem jesti te juhe.« Gospodar: »Kaj pa je napačnega z juho, gospod?«

Gost: »Nič napačnega, le žlice nimam.«

Na policijski stražnici je zapel zvonec telefon. »Halo, pošljite takoč sem nekaj stražnikov, pod mojim oknom na vrta nekdo hodi.« »Morda je pa vas mož?« »Kaj še, mojega može itak ni doma, ker je na potovanju.« »Pride mo takoj. Vaše ime in naslov?« »Ne maram, da bi bila vpletena v to zadevo in bi moje ime prišlo v javnost.« »Toda, gospa, vaš naslov vendar moramo imeti.« »Ne, ne, potem se bo jutri bralo moje ime. Ne. Toda, hitro pošljite nekaj stražnikov sem.« In zvonec je odbrzel.

Mesar pomočnik: »Janez, gospa ima svinjske parklje in teleče možgane, zavij jih lepo v papir...«

Svetujem ji, naj mu reče, da se je premislila in ga ima zdaj rajši, naj pride čez dva dni o mraku, ko bo sama doma, da se pomenita zaradi bega. Arapak, če ji bo cigan verjet. Neizkušena je še in ne bo znala lagati? No, poskusimo, morda le pojde. Jo bom že jaz naučil, da bo govorila in povedala resnico vendarle tako, da bo cigana premotila njena beseda!

In domenili so se, da pojde drugi dan dva orožnika v planino, kot bi hoteli za divjim lovcom Tomačem, ki so ga večkrat zasledovali. Od druge strani se potem vrnete. Jernej ju bo čakal in jima pokazal pot, po kateri navadno cigan hodi, ko prihaja k Jeriševem stlikat za dekletom.

Poveljnik je bil naposled zadovoljen in je za slovo stisnil ogljarju roko:

»No, pa smo se vendar lepo domenili. Ce je cigan morilec, naj se le pripravi, zavoljo njega smo imeli že toliko potov, da mu prav iz srca želim, da bi že načmanje visel!«

Jernej se je prijazno smehljal:

»Ne da bi želel komu slabce, ampak Vrbe se želi vsak pošten človek zaebiti, kar je res je pa res!«

Ogljar je tisto popoldne skoraj zoplesal, ko je prišel že kasno poči večer do Jeriševih, kjer je povedal, kako je opravil in naučil Vero, naj reče ciganu, da bi rada od tod, da si želi boljšega kruba, kar je vsekakor res. Ce jib bo cigan obetil boljšo bodočnost, naj kar molči in ne reče ne tako, ne tako, ker se pač boji lagati. Reče, naj mu pa, naj pridej, da se bonta kaj več ponimila, ko bo o mraku sama.

Vera spočetka sploh ni hotela o tem slišati, ker se ni niti marala pogovarjati s ciganom in je vedno pobegnila, kadar ga je videla lažiti okoli koče. Naposled je obijubila, da mu reče, naj pride drugi dan.

Vrba je sam lečal na jast in premišljeval. Bil je še krepak dedec, niti pet krizev še ni imel.

Kocjan, Štibernik in Dobernik gredo ob nedeljkih radi skupaj na sejmi v Kranj, tudi pretekli ponedeljek so bili tam ter po kupitci stopili po starci navadi k Joštarju. Ko jih je vinče ogrelo, so pričeli staviti, kateri od njih je večji. »Jaz merim en meter osemdeset,« pravi Kocjanov Janez. »Jaz pa 2 m, če imam klobuk na glavi,« se je postavil Štibernik. »Kaj bosta videla,« je skočil Dobernik pokonci, »jaz pa merim dva metra in petdeset — kadar imam dežnik razpet.«

Vrtnar: »Tonček, kdo je polomil te rože?« Tonček: »Ne, ne vem... Menda so se čebele tepic za kakšno cvetico...«

Cigan Marko je ukral konja. Zdaj beži z njim po gozdu. Naenkrat pa stopi izza smrekovega debla ropar, skoči pred Marka, mu nastavi samokres na prsi in gromko zavpije: »Konj, ali življenje! Marko se prestrazi, da mu tekoči pada arce v hlače; toda kmalu se opogumi in reče: »Naj bo — dam ti konja. Toda, da mi bo ciganski poglavar verjet, da si mi ti ukral konja, mi moraš trikrat presireli srajco.«

Ropar pristane na to. Marko sleže srajco, jo obesi na vejo in ropar jo trikrat prestrelji.

Marko se ni dovolj. Brz izvede iz řepa umazano cunjo in veli roparju, naj še to trikrat prelukaja. Ropar pa reče: »Daj brz konj! Nič tam več krogel!«

Tedaj se Marko zareži: »Potem se te pa več ne bojim in ti ne dam konjale! Rekli se zavijti na konja in hitro odjezdi...«

Vaški hotel. Sluga potrka zjutraj na neka vrata. »Kaj je?« vpraša znotraj zaspan glas.

Sluga: »Prosim, ali ste naročili, naj vas zbudim ob sedmi ali osmi uri?«

Gost: »Za vrata, saj sem vam snoči reklo, da me zbudite ob šestih! Koliko pa je zdaj ura?«

Sluga: »Devet...«

Ni bilo potrebno. Oročnik: »Zakaj niste zavijali prstan, ki ste ga našli na cesti, oddali orodništu ali občini?« Cigan: »Ker sem smatral to za nepotrebo.« Oročnik: »Kako to?« Cigan: »Saj je na prstanu zapisano: Ewig dein! (Večno tvoj.)«

Njegove misli so begale okoli Vore. Kako nepričakovano se je zagledal v dekleta. Ali je to res ljubezen? Sam sebi se je smejal pri tej misli, a priznati si je moral, da se mu misli vedno spet vračajo k mladenki. Morda jo je premotil, kakor je všešli marsikatero. Da, kako je sviral na citre in gosili Marsikatera mestna krasotica je pogledala za njim. On pa je velik in mlad in kreplihodil od mesta do mesta in igral ter si služil denarcev. Da, to je bilo všešli.

Spet so mu misli zabolidle k Veri.

In zdaj se vrne nazaj v mesto, zdaj bo znova začel. Le všešli že zasvirka, a zdi se mu, da njegove roke niso več tako prozne, da mu je srce umrtilo. Nel Ljubezen ga bo spet vzdramil in zavalovala mu bo kri po ūilih. Spet bo vili življenje in mrive strune in igral, igral in ljubil mlado čarobno ogljarjevo hčerk!

Kako prijazna je bila prejšnji večer. Sama ga je povabila, naj se nočoj oglaši. Ali niso ženske čudne? Še pred dnem se ga je izogibala, a zdaj je mahoma druga. Da, žensko srce ostane pač zagotek, ki je on ne bo reševal. Odvedel bo Vero in zaživel. Spet bo sviral in se veselil življenj in sreč.

Zakaj ni ostal med ljudmi, zakaj ga je premotila njegova ciganska kri, da se je vrnili nazaj v prirodu, ki mu ni naklonjena, saj je tu užil tako malo sreče?

Med tem sta prihajala po glavni cesti dva orožnika, oborožena do zob. Navidezno sta bila namenjena v planine stlikat za Tomačem. V resnicu sta pa na stezi med hribi odšla drugo pot, kjer jima je prihitel nasproti Jernej, ki ju je že nestropno pričakoval. Pri studenou so zavili globlje v hrosto in se približali Jeriševi koči.

Od druge strani je prihitel cigan, se ozrl okou in izginil k ogljarjevom, ne da bi opazil orožnike, ki so bili skriti za goslim grmovjem, od koder so gledali, kda pride.

(Nadaljevanje.)

Mali oglasnik

Vsaka drobska vrutica ali nje prostor vrtja za enkrat Din 5—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebdine ali prodajajo svoje pridelki ali kakšno poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se piše na spred.

Napravljen poslovstvo

na Vel. Cirkiku Stev. 5 p. St. Rupert na Dolnjem Škofiji: hiša, vrt, sadovnjak, 2 gorda, manjša in večja njiva, vinoigrad, vse v dobrem stanju. Pojasnila daje Kovač Anton, Vel. Cirkik p. St. Rupert.

Hlapca, zanesljivega konja, najraje takega, ki poznata Ljubljano sprojem za Novo leto. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 10489.

Borbenja krmnako pesu, seno in slamo proda: Marija Štebe, Moste 81. p. Komenda.

Sveti Kipre vseh velikosti po najnižjih cenah. Jaslice od Din 2— naprej. Trgovci znaten popust. Franc Kranjc, keramika, pošta Stražišče pri Kraju.

Vlečni kolizice

denergiranih zavodov, ki so včlanjeni v Zadržalini zveze, kupujem in opisčujemo po najvišjih cenah. Ponudbe nastavljene na upravo Domoljuba pod št. »Prilikac« Stev. 18788.

Lepa hrana simendolka, prav dobra mlekarica, s teletom na prodaj. Vrtačnik, Vič st. 175.

Lepa in posebna

so običete, da naročite obliko, suknjo ali povrnik pri Bobnar Anton, Godešič, Škofija Loka.

Renjsko seno 4.00 kg. prodam. Trzin st. 65, Banko.

Odšel je od doma 17 letni Zajc Franc. Fant je velik, močan in malo jecelj. Kdor ve, kje se nahaja, prosim, naj sporoči očetu Zajcu Francu, Dev. Mar. Polje 101.

Tajna radio-postaja v Nemčiji. Ves nemška varnostna služba mrzljivo išče neko oddajno postajo, ki ee oglaša redno vsak večer in pripoveduje o težkih urodi nemških vojakov na španskih frontah, o delavcih nemirih v Nemčiji, o ojačitvah nemške vojske in drugo. Vesti so seve za vido in njene organe silno neprijetne in zdaj se orožništvo trudi že teden, da bi odkrilo tajno oddajno postajo. Slušijo, da je tajna postaja v službi komunizma. Odkriti je še tako mogli.

Rakete proti aeroplanim so začeli izdelovati v Angliji. Rakete so izstrele iz primeroma majhnega topa. Težke so 16.5 kg ter uničijo vsako letalo, ki ee nahaja 60 m nad, oziroma 60 m na stran ali 40 m pod eksplozivnim sredilecem rakete.

PLANINKA ČAJ

Težka zimska brana

In premalo gibanja sta v zimskem času vzrok slabе prebave želoda, čestih omotic, zaprosti in nerdenega črevesnega delovanja. Stare bolezni so vselej mrzač zoper izrazitevo pojavitajo:

splešno in prehitre debeljenje,
hemoreidi in zaprtje,
metnje v teledcu,
črevesna obolenja,
glavobol, nospečnost,
nepotest telesa,
emetica in sastrupljenje.

Posebno zrejše in starejše osebe so tem nedoglim podvržene.

PLANINKA ČAJ

Cisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na vse splošno zdravstveno stanje.

Zahvalevate v apotekah izrecno le »Planinkač čaj« Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč le v zaprtih in plombiranih zavilkah z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana,
Kongresni trg 12.
S. br. 268905

DROBTINE

Prva redna poštne zvezze po naših krajinah. Prve dni meseca avgusta leta 1838 so vpeljali redno poštne zvezze med Ljubljano in Zagrebom. Voz je odhajal iz Ljubljane vsak torek in vsake sobote popoldne ob treh ter je prihajal v Zagreb vsako sredo ozirem sedejo ob tričetrti načeno popoldne. — Vražal pa se je iz Zagreba vsak pondeljek in petek ter prihajal v Ljubljano v torek in soboto popoldne. Ob vsaki vožnji je mogla ta posta vzeći tri potnike in njihovo prtljago, razen tega pa sedala tudi piana ter denarne in blagovne pošiljke. Do 40 funov je bila prtljaga proračuna, razen če jo je potnik ocenil nad 60 gld. — v tem primeru je bilo potem treba plačati porto po tarifi. Potnik pa je plačal zase 20 krajcarjev v ebrehu od vsake milije. (Avstrijska poštna milija je imela 4000 cežnjev ali 24.000 čevljev ali 7 km 568 m.) Izrečno pa so v objavi naznani, da postillonu ni treba dajati nobene napitnine, ker jo dobi od države.

Okna iz papirja so se v bolnišnicah zelo dobro obnesla, če so primerno tenko in dobro prepirana, propisajo namreč sončne ultravioletne žarke, česar o steklenih oknih ne moremo reči.

Radio-zvočniki namesto zvonov. Na Francoskem so izpravili poizkus, ki menda ne bo našel preveč posnemalcev. V zvoniku noterardske cerkve v mestu Roubaix so odstranili zvone, na njihovo mesto pa postavili tri zvočnike, ki so v zvezi z ojačevalci v zakrijetiji. Tu se nahaja tudi gramofon s pleščo, na kateri so posneli glasovi holandskih cerkvenih zvonov. Prvi poizkus se je hajce posrečil in je bilo nove glasove čuti daleč naokoli. Novotarija pa med ljudstvom ni vzbudila posebnega veselja in se najbrž ne bo preveč razširila.

Kje največ dežuje. Eden najzanimivejših vremenskih pojavov je menda na gori Waialeale na otoku Kauai v havajskem arhipelu. Gora je visoka konaj 1600 m. Njena znamenitost je, da na vrhu neprestano dežuje. Dognano je, da pada letno do 15 m dežja, kar je najvišja padavinska številka na svetu. Vendar dežuje samo na vrhu, dočim je po bočne gore in njeni vzdolžnosti enako bogato na padavinah ko ostala okolica.

Džinšikan, slovenski mongolski vojskovočja, je vedno zanimal sodobne zgodovinarje. Džinšikan je bil sin nekega pastirja, a ga je mongolski kan Toghrul poslovil. Za njim je postal vladar 400 tisoč Mongolov ter si je skušal na čelu mogočne vojske podprtih z vsemi svetimi. Zasedel je vso Azijo in se tako obral proti Evropi ter jo zasedel do Jadranja in Vzhodnega morja. Vsa Evropa je zatrepetala pod mogočnim mongolskim rodom, ko je vjen poveljnik nesadoma odredil umik svojih čet nazaj v Azijo. Vzroka tega presenetljivega umika niso mogli dognati do danes. O mongolski vojski je danes znano, da je pozna izredno disciplino, imela svoj generalni štab, svoje zdravstvene, inženjerje, pionirje ter bila oborožena s kanoni in plinskim bombami. Ostala je neprinemagana, po Džinšikanovi smrti pa je ogromna vladavina, katere se obseg je bil večji od polovice zemeljske oble, razpadla.

Proti grgorjanju nastopa na podlagi röntgenovskih raziskovanj berlinski klinik Hasse. Pri vseh golantca in mandrijev — pravil dr. Hasse — grgorjanje ni samo brezpredmetno, ker grgorjančna lekočina ne pride do bolne točke, temveč celo škodljivo, ker nastanejo na počitka potrebitni točki pretresi. Priporoča, da se desinfekcija in protivnetila zdravila dovedejo do obolelega mesta ali s pastiljami (kroglicami), ki se v netih polagoma z dotičnim zdravilom.

Venčeslav Vilas trgovec v Ljutomeru

naznanja, da je preselil dne 9. decembra 1932 svojo znano trgovino z vsakovrstno železnično, barvami, bencinom, čebelarskimi potrebščinami, kovačkim premogom, dvokošesi, šivaljimi stroji, orožjem, municijo, specerijo it. d.

Iz dosedanjih prostorov na Glavnem trgu v bivšo Rosenberg-Sesslerjevo hišo na Cerkvenem trgu.

Cene nizke! Postrežba solidna!

Brzeparičnik „GAMA“

domač proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad polovico cenejšje izdeluje
Civil Podjetje, t. o. pri Ljubljani
 10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

Spela: »Kje pa je vaša Tončka?«
 Jera: »Že spi. Ona gre vedno s kokošmi spati.«

Špela: »Res? To bi pa hotela videti; ali mi pokažeš kurnik?«

Brinje novo oddaja po ugodni ceni
 Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonška cesta 8.

Kraljevska krona iz platina. Za novo angleško kraljico so pripravili krono, ki bo nekaj posebnega. Krona namreč ne sestoji iz zlata, kot je bilo to dolej običajno, marveč iz najdražjekovine, iz platine. Notrajeni obroč te krone je iz zlata, vse restali cijeni deli pa so iz platine. Kraljica Elizabeta bo torej prva kraljica, ki se bo lahko ponazala s platinasto krono.

Kupujemo domače **hrastove hlode**
 v debelinah nad 25 cm in dolžinah na 8 m. Ponudbe staviti na: **REMEC - Co.**, lesna industrija, tovarna parketov, DUPLEX pri Komniku

Gospod Trebušnik postaja z vsakim dnem bolj rejen in okrogel. Da bi shujšal, je pričel vsako jutro jezditi konja na sprehod. Po dveh tednih ga vpraša prijatelj Blaž: »Koliko je že zgube na teži, odkar jezdis?«

Trebušnik: »Petnajst kilogramov...«

Blaž: »Sijajno!«

Trebušnik: »Da, že za petnajst kilogramov je shujšal — konj!«

AL. PLANINŠEK — Ljubljana
Beethovnova ul. 14 - Telefon 35-10

Izpostavlja vse bančne, kreditne posle, nakup in prodaja HRANILNIH VLOG najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

Skrinjica cesarice Elizabete. Dunajski listi poročajo o dragoceni skrinjici cesarice Elizabete, shranjeni v dež. arhivu sodišča v Brnu. O zgodovini te skrinjostne skrinjice poročajo, da je skrinjico odkril cesar Franc Jožef po smrti svoje soprove. Ni je hotel odpreti, marveč je odredil, da jo imajo potem, ko umre sedanjci rod, odpreti članji dunajske znanstvene akademije. Pred svojo smrtnijo je izročil grofu Taaffe-ju, ki jo je pozneje predal dež. sodišču v Brnu. Sluti se, da se nahajajo v skrinjici zapiski raje cesarice o smrti prestolonaslednika Rudolfa. Odprli jo bodo glasom nekega kodicila leta 1950.

Zlata nedelja!

Hannover, mednar. in konfekcijska trgovina

F. L. GORIČAR - LJUBLJANA

sporoča vsem cenjenim odjemalcem, da bo imela obe trgovini na Sv. Petra cesti št. 29 in 30 zadnjo nedeljo pred božičem ves dan odprt. Izkoristite nedeljko vožnjo na železnici tudi oddaljenejši odjemalci! Vsak, kdor kupi na ta dan za nad Din 50—, dobí **božično darilce!**
 Sklicujte se na ta inserat!

Plijta odraslega človeka. Plijta odraslega človeka imajo prostora za 3 do 4 litre zraka. Človek potrebuje kadar je pri miru, 8 litrov zraka v minutu, pri hodi 18 litrov, pri naglem vzpenjanju 24 litrov in pri daljšem teku 57 litrov v minutu.

**Naše načelo za Božič je:
 Nizke cene in dobro blago!****Perilo:**

	Din	dalje
moške ekskluzivne blage	21.—	"
moške majne	21.—	"
moške blage	21.—	"
moške srajce	25.—	"
moške spodnje blage	18.—	"
ženske majne	21.—	"
ženske blage	21.—	"
damske majne z rokavi	18.—	"
damske blage	18.—	"
damske flor nogavice	6.—	"
moške nogavice	2.75	"
moške dokolenke	9.—	"
damske triko rokavice	10.—	"
moške triko nogavice	11.—	"
brisače	8.—	"
serviljeti	4.—	"
gumijasti predpasniki	12.—	"
samovenčnice	7.—	"
moške vestije	45.—	"

Čeviji:

	Din	dalje
otroški	18.—	"
ženski	68.—	"
moški	78.—	"
copate otroške	18.—	"
copate ženske	26.—	"
copate moške	50.—	"
snelke	60.—	"

Usnjeni predmeti:

	Din	dalje
denarnice	2.—	"
otroške torbice	8.75	"
ženske torbice	27.—	"
aktevke	39.—	"
kovčegi s ključem	14.—	"
kovčegi od 35 cm dalje	32.25	"

Velika izbiro igrač po najnižjih cenah!**ANT. KRISPER**

MESTNI TRG 26

LJUBLJANA STRITARJEVA UL. 1-3

V nedeljo, 19. dec. trgovina ves dan odprta!

Zanj ni pomoči. Stari Krhelj se strašno boji tatov. Nekoč potoži svojo bolezen sosedu. Sosed ga nato vpraša: »Ce se že tako bojni tatov in pospuhov, zakaj si ne nabavši puško?« — Krhelj odvrne: »Svedoma, da bi mi še to ukradli.«

BREZPLACEN POUK V IGRANJUI

Klavirske harmonike od Din 480-

Zahiterjate brezplačni katalog!

MEINEL & HEROLD, Maribor St. 197

Proizvodnja zlata v Sovjetski Rusiji. Točnih podatkov o proizvodnji zlata v Sovjetski Rusiji nismo, ker Rusija uradnih podatkov ne objavlja. Preračunamo pa je mogoče, da narave proizvodnja zlata v Sovjetski Rusiji vsako leto za 26 odstotkov. Cenijo, da je Rusija pridobila leta 1930 44.900 kg zlata, l. 1931 52.000 kg, l. 1932 61.000 kg, l. 1933 88.000 kg, l. 1934 126.000 kg, l. 1935 150.000 kg, lani pa 200.000 kg.

ZOBOTREBCE vseh vrst kupuje
 M. PAKET, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vadbo)

On in ona. Na vratih nekega čevljaria je bilo s kredo napisano: »Počakajte, sem zraven v goštinstvu.« — Spodaj pa je bilo napisano z žensko pisavo: »Samo malo počakajte, sem šla poniti.«

Gobavec more v kitajski deželi Kvantung. Zoper so jih pomorili in poklali 125. To delajo prie naziranja, da je najbolj takši ljudi spraviti s svetlo. Gobavev je na Kitajskem veliko. Samo v mestu Kanton jih je v tamkajšnjih bojnišnicah več kakor 20.000.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

»Domoljub« stane 30 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Doprise in spise sprejema uredu načrtno, izdaje in reklamirje pa uprava »Domoljuba«. — Oglaši se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Peđjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.